

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
II. évfolyam 1. szám
2013. január – február

„Nekem az olyan böjt tetszik, amikor leoldod a bűnösen fölrakott bilincseket, kibontod a járom köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és összetörsz minden jármot! Oszd meg kenyeredet az éhezővel, vidd be házadba a szegény bujdosókat, ha mezítelen látsz, ruházd fel, és ne zárkózz el testvéred elől!” (Ézs 58,6-7) „Mert én arra tekintek, aki nyomorult és megtört szívű, és aki igéimet tiszteli.” (Ézs 66,2b)

Tartalom

- 1 Soós László: De majd akkor utoljára... - vers
- 2 SZOL AZ IGE
Nyilas Zoltán lelkipásztor igehirdetése
- 3 Hamvazószerdától Nagyszombatig
- 4 Dr. Hegedűs Loránt: Az eleve elrendelésről
Emlékezve a magyarok püspökére
- 6 LEGKEDVESEBB IGEM
Szedlák Rudolfné bizonyosságtele
- 9 Osváth Zsolt: Egy örökifjú
450 éves a Heidelbergi Káté
Kálvin bűnvalló imája
Győry Alice: Sose késő!
Konfirmáltam felnőtt korban
- 10 Gyöngyösi Lászlóné versei
KÖZÖTTUNK SZOLGALNAK
Hardi Judit: Rendületlenül szolgálni Istent
Vendégségben Suhajda Józsefnél
- 11 RÉGI HISTÓRIÁK
Könczöl Dánielné: Március 15-e közeledtére
- 12 Presbiteri csendesnap
- 13 PORTRE
Puskás Attila: Együtt Isten szolgálatában
Beszélgetés Fónagy Miklóssal és feleségével
Assisi Ferenc imája
- 15 Andrási Jánosné: 15 éves a Psalmus Kórus
- 16 REFORMÁTUS JELKEPEINK
A kakas
Sík Sándor: Péter sírása - vers
- 17 Haranginé Csuta Anna: Bibliai szintan
- 18 A TELEKI CSALÁD
Teleki József levele 1980-ból
- 19 Szűcs Ferenc lpt. válaszelevele
Teleki József: A Telekiek pomázi birtoka
Orbán László: A felüdülés titka - vers
- 20 Soós László: Ember a hó alatt
- 21 Sebestényné Jáger Orsolya: Jónás - vers
- 22 Dr. Nagy István Péter: Gazdálkodásunkról
Kisköri presbiteri továbbképzés
- 23 100 éves született Gyökössy Endre
Gyökössy Endre: Csöndben, némán - vers
- 24 ARCKEPEK ÉS ÉLETKÉPEK
Puskás Attila: Papné - Lelkész - Építész
Beszélgetés Pap Lászlónéval - 1. rész
- 26 Böjti evangelizációk hét Pomázon
KÖNYVAJANLÓ
- 27 ANNO - NAPLÓ
- 28 Ökumenikus imahét 2013

SOÓS LÁSZLÓ

DE MAJD AKKOR UTOLJÁRA...

Gondolatok a 82. Zsoltár felett

1. Ítéljétek meg, ha láttok
Egy szegényt, ki árvaságot
Szened, s neki mindent, mi rossz,
Már e földön a sors kioszt! 2. Ítéljétek meg, hogy nektek
Nincs-e részetek e könnyek
Hullásában, s meglássátok,
Az árvát felkaroljátok! 3. A nyomorultat oly sokat
Lenézik, mert rongyos mostan,
De majd akkor, hogyha törvény
Tétetik az ember ügyén, | <ol style="list-style-type: none"> 4. Szembe mersz-e nézni bátran
Azzal, aki téged vádol
Azért, mert közömbös voltál,
Mikor szegényt sírni láttál, 5. Azért, mert nem fájt neked az,
Ami neki nem ad vigaszt,
És nem tudtad, hogy egykor ő
Krisztus képében visszajő? 6. Itt, e földön sok hatalmas
Sok erőtlent tépdés, mardos,
De majd akkor, utoljára
Győz az Isten igazsága. |
|---|---|

Budakalász, 1970.

“Kelj fel, óh Isten, íteld meg a földet, mert neked jutnak örökségül minden népek.” (Zsolt 82,8)

SZÓL AZ IGE

SZAVAINK SÚLYA

Lekció: Bírák könyve 11,29-40

Textus: Bírák könyve 11,30-31

A Bibliaolvasó vezérfonal alapján a Bírák könyvét olvassuk. A könyvével kapcsolatban sokszor megállapítottuk, hogy nem könnyű olvasmánya a mai ígéhallgató és ígét olvasó nemzedéknek. Izrael életében a honfoglalás időszakát követően ugyanis nagyon sok új kérdés fogalmazódott meg. Míg Mózes öt könyvből azt látjuk, hogy Isten milyen egyértelműen vezet, és világos utat mutat, addig a honfoglalás és főleg a bírák korában úgy tűnik, mintha mindez a „háttérbe” szorult volna. A letelepedés ugyanis veszélyeket is rejtett: akik eddig együtt éltek, egy hitet vallottak, most testközelben találkoznak olyanokkal, akik más isteneket tisztelnek, máshová fordulnak segítségért, másfajta szokásokat tartanak fontosnak.

Nem olyan régen a Bibliai alapok sorozaton a harmadik parancsolatról beszélünk: „Az Úrnak, a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd, mert nem hagyja az Úr büntetés nélkül azt, ha valaki az ő nevét hiába felveszi.” Akkor ott megláttuk, hogy az első kőtábla parancsolatai közül e harmadik azért is fontos, mert a letelepedő nép, amikor elkezd építeni saját házáat, akkor a közösségi élettől, a közös dolgoktól egyre inkább a magáncélú dolgok felé kezd fordulni. Míg korábban együtt ettek, korábban együtt vándoroltak, korábban együtt mentek, most mindenki a saját házáért, a legszűkebb családjáért lett felelős. Így kezdte el a saját belső vallásos életét is kialakítani. A közösségitől megindult az irány befelé, az egyén felé. Mikor e letelepedő nép azt tapasztalta, hogy a közvetlen szomszédja vagy a szomszéd országban lévő ember egészen privát, úgymond családi isteneket tisztel, akkor benne is megjelent ez a vágy: milyen jó volna, ha az én családomnak is volna egy istene. És nemcsak a „házak ajtóit” záródtak be, hanem a közösségi létben élők, a közösségben Istent tisztelő szívek is. Így lettek hajlamosak a bálványok tiszteletére. A letelepedés kora ezért a bálványimádásnak, az Istentől való elfordulásnak a korszaka is volt.

A bírák korában ezért újra és újra leírja a szentíró: elhagyták az Urat. Elhagyták az élő Istent. És ugyanilyen tudatosan, ugyanilyen határozottan, Isten – szinte refrénszerűen – azt mondja, szabadítót küldök. Így jelenik meg Gedeon, Sámson vagy éppen Jefte.

Jefte a Jordántól keletre eső területen, Gileád földjén élt. Egy parázna kapcsolatból született gyermek. Testvérei később üres kézzel és üres szájjal útnak indítják. Nem kellesz. Menj! Kitagadják, és azt mondja a Szentírás, hogy Tób föld-

jén portyázásokból élő betyár lett, aki nem sokban különbözik ma a gazemberek világától. (Bír 11,1-3) Mi pedig rögtön elkezdjük kérdezni, hogy kerül Jefte a Szentírásba? Hogyan használhat Isten egy ilyen embert? Hogyan tehet valamit is a mindenkori Jefte az ő környezetéért? Hiszen amit hallunk Jeftevel kapcsolatban, az inkább taszító, mint vonzó. Nem klasszikus életpálya modell, hanem valami olyan, amit megpróbálnánk elkerülni.

A legnagyobb zavart azonban a felolvasott történetből az okozza, hogy áldozatról is van benne szó, méghozzá arról az áldozatról, amely áldozatot sehol sem támogat a Szentírás, sőt megtilt. Emberáldozatról. Beleütközünk továbbá abba: hogyan lehet ezek után Jefte az Újszövetségben, a Zsidókhoz írott levélben a hit hősei közé sorolva?

Kedves testvérek, engedjétek meg, hogy azt

Jefte vigasztalása

mondjam ennek a történetnek mégsem a leglényegesebb kérdése az áldozat. Mi magunk is meghozzuk „ezeket” az áldozatainkat. Olyat, melyet nem szégyellünk ennyire, és nem borzong tőle a mi lelkiismeretünk: pedig mi is átgázolunk embereken, amikor másokon építjük a saját karrierünket, feláldozzuk gyermekünket vagy családjunkat, hogy valakik lehessünk.

Jefte története ugyanis a nagy párbeszédekről is szól. Először önmagammal (Bír 11,6-11), másodsor az ellenféllel, a külvilággal (Bír 11,12-27), harmadszor pedig: beszélgetés az Istennel. Itt érkezünk meg újra igénk nehézségéhez. A fogadalom kérdéséhez. Jefte azt mondja: „bármilyen ki elem házam ajtaján, amikor békességgel visszatérek az ammóniaktól, az ÚRÉ lesz az, feláldozom égőáldozatul.” (Bír 11,30)

Kedves testvérek, engedjétek meg, hogy azt mondjam, nem az az egyszerű megoldása ennek a történetnek, amit a Zsoltárok könyvében, a 141. részben olvassuk: „Uram, tégy zárat a számra,

őrizd ajkaim nyílását”, hiszen fogadalmakat mi is teszünk.

A legtöbb fogadalmat éppen azzal kapcsolatban tesszük, amink nincs. Furcsa dolog, de a legtöbb fogadalmunk így szól: „hogyha nékem sok pénzem lesz...” Ha nekem ez és ez lesz, akkor ezt és ezt megcsinálom. De nincs. Ezért könnyen bánunk ezekkel a szavakkal. Emlékszem, néhány évvel ezelőtt, egy fiúcska azt mondta nekem – akkor éppen hatalmas lottónyeremény volt –, hogyha neki sok pénze lesz, akkor kicserélteti az ablakokat a templomon. Azt mondtam neki: „na jó, rendben, és tovább, mit csinálsz még?” „Akkor még megcsinálnám ezt, és ezt” – mondta, de persze pénze nem volt...

Aztán tudunk olyan fogadalmakat, amelyeket meg nem tettünk meg, nem tartottunk meg. Van egy csoportja a mi gyülekezetünknek, Kékereszt csoport, ők arról tanúskodnak, hogy Isten megszabadította őket az alkohol rablásából. Most már nem az ital diktál nekik. Szabad emberek. Ám vannak közöttük olyan testvérek, akiknek nem szabad alkoholt inniük, azért, mert ha isznak, megszegik fogadalmukat, következésképpen visszacsúsznak. Kedves énekem: „Ó sok szép ígéretem, hányszor megtagadtam a nagy fogadkozást, hogy csak tiéd szívem.” (445. dicséret) Fogadalmaink kapcsán vannak olyan fogadalmak, melyeket meg nem tartottunk meg és nem tartunk meg.

Végül vannak olyan fogadalmak, amelyeket megtartunk. Tudom jól, ebben a gyülekezetben is, más gyülekezetekben is azért működik egy szolgálat, azért van elvégezve valami, mert Isten megszabadított, és én megfogadtam, megteszem, megtartom. A fogadalmaknak ugyanis következményei vannak. Jefte is egy olyan fogadalmat tesz, amelyről ezt látjuk.

Kedves testvérek! Abban a zavaros világban, melyről olvastunk most, Jefte egyvalamit megértett, és egyvalamit elfelejtett. Kemósok, molo-kok, idegen istenek tödultak be egy nép életébe, és kapkodták a fejüket, hogy most melyik az igazi isten. Ebben a zűrzavarban Jefte nem hallott meg valamit. Azt, amit Isten nagyon konkrétan kijelentett és elmondott: „ne ölj!” Sőt, e történet figyelmeztet bennünket, hogy nem is a közösség lelkiismerete az, amelyik megment, hanem egyedül az élő Isten igéje, mert a közösség sem értette meg az élet védelméről szóló parancsot. Tudniillik azt olvassuk kicsit később, hogy még hat évig volt Jefte ennek a területnek a bírása. Azaz a közösség a döntését látta és elfogadta. (Bír 12,7)

Szögezzük le: Isten a Szentírásban mindenhol elítéli azt, amit Jefte tett. Nincs mentség. Az Úr azt mondja a Tízparancsolatban: bár mások ölnek, te ne tedd! Ezért ne ölj! Ott és akkor Jefte nem emlékezett arra, amit Isten korábban mondott. Ismernie kellett volna a mózesi könyveket, hiszen Józsué elkötelezte magát, én és az én házam népe az Urat fogjuk szolgálni. Am ez az, ami ebben a zűrzavarban, egy nép identitás-keresésében elveszett.

Kedves testvérek, tudom, hogy ma is hasonló helyzetben élünk, és ma is vannak hasonló emberek, mint Jefte. Eljönnek az Isten házába, és érdeklődővé válnak az Isten ígéje iránt. Szeretnének mindent egyszerre meghallani, szeretnének mindent egyszerre megérteni. S a mi zűrzavaros világunkban is jó tudnunk azt, hogy Isten szólt és Isten szól. Mikor nagy a rajcsúr körülötte, akkor meg kell hallanunk az ő halk és szelíd hangját. Ez pedig az egyik legnehezebb része kegyességünknek. Nekem is és nektek is. Odafigyelni arra, hogy a hangzavarban mit akar mondani az Isten. Mi az, amit már kijelentett, amit elmondott.

Akik pedig már régen elindultak, akik már régen Jézus Krisztus követői, azoknál a másik véglet jelentkezik: sokszor nem hallanak már semmi mást, csak a saját hangjukat. Nem az Isten hangját, hanem azt, amit ők szeretnének hallani. Azt, ami már régóta az övék. Fontos kérdése tehát az

igének: halljuk-e azt, amire azt mondja Urunk, ne tedd, és halljuk-e, amire bátorít, hogy megtedd.

Ebben a történetben ugyanis mindaz, amiért Jeftét a hit hősei közé sorolja az Újszövetség, nem az, amit megtett, hanem az, amiért megtette. Tudta, hogy Isten előtt nem lehet játszani a szavakkal. Akármilyen kemény és akármilyen keserű is a következménye. A Szentírás mindig helyesli azt, hogy ha valaki megtartja az Istennek tett fogadalmát. Éppen ezért, ha fogadalmat teszel, tartsd meg! Nincs visszaút!

Tudjátok, ebben a mai világban annyi em-

az élete sarokpontját, az előbb utóbb vagy megbolondul, vagy pedig megutálja saját magát. Így önmagával sem lesz tisztában az illető. A Szentírás Jefte történetéből egyedül azt igazolja, amiért tette e cselekedetét.

Kedves testvérek, ha kinyitjuk a Prédikátor könyvét az 5. részében, Salamon a következőt mondja el nekünk: *„Ne beszélj elhamarkodottan, ne hirtelenkedd el az Isten előtt kimondott szavadat, mert Isten a mennyben van, te pedig a földön, ezért kevés beszédű légy! Mert ahogyan a sok munka álmossal jár, úgy a sok beszéd ostoba fecséggel. Ha fogadalmat teszel Istennek, ne halogasd teljesítését, mert nem telik neki kedve az ostobákban. Teljesítsd, amit megfogadtál. Jobb, ha nem teszel fogadalmat, mint ha fogadalmat teszel, és nem teljesíted. Ne engedd, hogy beszéded vétekbe ejtsen téged, és ne mondd az Isten követének, hogy az csak tévedés volt. Miért háborodjék föl Isten szavadon, és miért tegye tönkre kezdetalkotásait? Bizony a sok álmossal és a sok beszéddel együtt jár a hiábavalóság. Ezért féld az Istent!”*

Ravasz László püspökünk pedig mindehhez hozzátesszi: „A fogadalomból a kevés is sok, a hűségből pedig a sok is kevés. A nagy szavak renegátokat (árulókat) nevelnek, a munka bármilyen apró, hősöket szül!”.

Ámen

Nyilas Zoltán lelkipásztor

J. Leo Fairbanks - Jefte leánya (1915)

bernek az álláspontja, a gondolkodása, sarokpontja változik. Egyszer itt, egyszer ott, egyszer pedig amott. Ne változtass! Ha az Istennek tettél valamit, maradj ott, maradj meg abban! Lélektanilag is igaz az, hogyha valaki állandóan máshova teszi

sok, a hűségből pedig a sok is kevés. A nagy szavak renegátokat (árulókat) nevelnek, a munka bármilyen apró, hősöket szül!”.

HAMVAZÓSZERDÁTÓL NAGYSZOMBATIG

Református egyházi évünk ünnepei közül a karácsonyi ünnepekör az epifánia időszak végével, húshagyókeddel ér véget, ezt követően már a húsvéti ünnepekör ünnepei kezdődnek. Újságunk megjelenésekor a nagyböjti időszakban vagyunk, mely *hamvazószerdától nagyszombatig* tart. A negyven napig tartó nagyböjt elnevezése arra utal, hogy voltak kisebb böjtek is, így a pénteki böjt, vagy a negyedévenkénti háromnapos böjtek (amit kántorböjtnak is mondtak a latin elnevezés „magyarítása” után). Iskolák és gyülekezetek is tartottak „református böjtnapokat”.

A negyvenes szám a Bibliában több helyen előfordul: 40 napig tartott az özönvíz, 40 napig tartózkodott Mózes a Sínai-hegyen, 40 napig vándorolt Illés a Hóreb-hegyig, 40 napos böjtot hirdetett Jónás Ninivének, és maga Jézus Krisztus 40 napos böjttel készült földi munkálkodására.

A nagyböjt időszakában tartott negyven napos böjttel Krisztus szenvedéseire emlékezünk. Lényege a bűnbánattartás, mely a böjt gyakorlásában (hústól való tartózkodás, mérték-

tartó étkezés), az irgalmasság gyakorlásában és a rendszeres imádkozásban valósul meg. Ezek által emlékezünk arra, hogy Jézus Krisztus szenvedéséért és haláláért személy szerint is felelősek vagyunk, ugyanakkor a Krisztus követésében való elmélyüléssel felkészülünk húsvét ünnepére.

Nagyböjt hamvazószerdával kezdődik (az idei évben február 13-ától). Nevét onnét kapta, hogy a római katolikus liturgiában e napon a pap szentelt hamuval jelöli meg a hívek homlokát: *„Emlékezzél, ember, hogy por vagy, és porrá leszel!”* Előírás, hogy a hamut az előző év virágvasárnapi barkáiból kell készíteni. A nagyböjti időszak hat vasárnapot foglal magában, mindegyiknek megvan a saját perikóparendje. Mind a hat vasárnap latin nevet kapott (két kivétellel) a perikópában előírt Zsoltárról. Ezeket az ógyházi neveket a lutheránus egyház a mai napig megőrizte és használja. Az utolsó előtti vasárnapot feketevasárnapnak is nevezik, mert a nagyhéthez közeledvén, elénk tárul az Úr szenvedéseinek megrázó volta.

Virágvasárnapal veszi kezdetét a nagyhét, amikor Jézus Krisztus szenvedése és halála áll a liturgia középpontjában. Korán kialakult a „szent három nap” ünneplése. Mivel – zsidó számítás szerint – a nap este kezdődik, így az első nap nagycsütörtök estétől nagypéntek estéig a kereszthalál jegyében, a második nap nagypéntek estétől nagyszombat estéig a sírban nyugovás jegyében, a harmadik nap nagyszombat estétől húsvétvasárnap estéig a feltámadás jegyében telt el.

A nagyhét napjai közül tehát a legjelentősebbek: nagycsütörtök, az úrvacsora szereztesítésének, Krisztus elárultatásának és virrasztásának napja, nagypéntek, a megcsúfolás, szenvedés és kínhalál napja, végezetül nagyböjt zárónapja, nagyszombat, amikor Krisztus még a sírban van. Hosszú időn keresztül a magyar református gyakorlatnak is szerves része volt a nagyheti passió- és lamentációéneklés, vagyis a szenvedéstörténet előadása (virágvasárnap Máté, nagypénteken János evangéliuma szerint), és Jeremiás siralmainak megszólaltatása.

Életének 83. életévében, 2013. január 26-án elhunyt főtiszteletű DR. HEGEDŰS LORÁNT lelkipásztor, teológus, a Dunamelléki Református Egyházkerület nyugalmazott püspöke, a Zsinat volt lelkészi elnöke. A nagyhatású igehirdetőre, református egyházunk megújítójára, a világ összmagyarságának lelkigondozójára, a „magyarok püspökére” Kálvin János születésének 500. évfordulója alkalmából a kálvini gyülekezet-építésről és a kálvini pedagógiáról 2009. március 29-én, Békésen tartott előadásának egy rövid részletével emlékezünk.

DR. HEGEDŰS LORÁNT AZ ELEVE ELRENDELÉSRŐL

Áprily Lajos „Kálvin – 1535” című csodálatos versének két döntő szava: eleve elrendelés és kegyelem. Ezt értik legkevésbé az emberek és ezért ezt tudják legkevésbé elfogadni, de remélem, hogy röviden a lényeg – Kálvinon belül és Kálvinon túl – meg tudom adni minderre.

Mi nem az eleve elrendelés? Az eleve elrendelés nem egy kompjúter, gépies beprogramozás valamire, amikor a beprogramozott eredménynek feltétlenül ki kell jönni a művelet végén. Ez nem személyes eleve elrendelés a személyes Istentől a személyes emberhez, hanem fatalizmus. Amikor egy zsarnoki sorshatalom parancsol valamit, és a másik, akinek parancsol, engedelmeskedik, és akármit csinál, nem lehet másképpen, mint ami a zsarnoki hatalom akarata. A mohamedán fatalizmus – végzethit – ilyen gépies, zsarnoki, totális felső parancs, emberi eszköz szerinti vak engedelmisség.

Az eleve elrendelés a Bibliában ezzel szemben mindig a személyes Isten rendelése a személyes emberől, benne az Isten feltétlenül szuverén, tehát megkérdőjelezhetetlenül döntően hatalmas, az ember pedig mindenestől felelős, éspedig abban a vonatkozásban, hogy az Isten eleve elrendelését elfogadja vagy megtagadja.

Tudjuk például, hogy a Pápai Református Kollégiumba a XIX. században három lánglelkű és lángelméjű diák érkezett, Petőfi Sándor, Jókai Mór és Orlai Petrich Soma. Az Úristen egy rendkívüli parancsa eleve elrendelte lángelmével felruházva őket, csak hogy ennek elfogadása nem ment könnyen. Petőfi, amikor a Pápai Református Kollégiumba ment, meg volt győződve, hogy őt az Isten színesznek teremtette. Jókai meg volt győződve, hogy őt az Isten szobrásznak teremtette. Orlai Petrich Soma meg volt győződve, hogy őt az Isten költőnek teremtette. De mind-egyiknek rá kellett jönnie, hogy Isten eleve elrendelése az volt, hogy Petőfi Sándor költő, Jókai Mór író, Orlai Petrich Soma festő lesz. Ezen senki nem változtathatott.

Kálvin sem akart reformátor lenni, de az volt az eleve elrendelés, hogy értse az Igét, hogy ne tudja elfelejteni, ha egyet elolvas belőle, hogy utána a hitvitákban mindig akkor nyíljon fel az agyában a könyv, amikor kell. Úgy fogta be a tudományt, mint a viasz és úgy tartotta meg, mint

a márvány. A lelke olyan volt, mint egy nagy könyv, amelyik mindig a megfelelő kötetben, a megfelelő lapon nyílt ki, amit mondania kellett. Ez volt Isten személyes eleve elrendelése.

Isten az eleve elrendelő tehetségek adásában korlátlanul szuverén, az ember feltétlenül felelős. A fatalizmussal szembeni személyes eleve elrendelés lényegét megértve hadd mondjuk, hogy az eleve elrendelő Isten a kisebb dolgokban nem eleve elrendel, hanem csak ihlet. Azt nem rendeli el eleve, hogy Petőfi Sándor megírja a Borozó című költeményt, hogy Jókai Mór megírja a Jövő század regényét, hogy Orlai Petrich Soma megfesse Petőfi portréját, mert azt az eleve elrendelt tehetségükre bizza. Tehát nagy dolgokban eleve elrendelés, kis dolgokban szabadság, mindenkiben szeretet.

Felmerül a kérdés, hogy de akkor Kálvin miért mondta, hogy egyeseket az örök üdvösségre, másokat örök kárhozatra rendel Isten? Megrendülten mondta. „Nem tudom elgondolni, hogy lehet ez!” Te tamáskodsz, amikor azt mondja a Biblia: „Én, az Úr vagyok az, aki jót és gonoszt teremtek, imé én teremtettem a kovácsot, aki a tüzet éleszti, és én teremtem a pusztítót is vesztésre, én, az Úr mondtam és megcselekedtem.” Te tamáskodsz, én hiszem. Te méregeted ezt a szakadékot, én szédülök felette. De azóta a bibliai tudomány mélysége továbbvezetett bennünket, és látjuk, hogy Kálvin tévedett, de nem a

lényegben, hanem a végső, akkori bibliai tudományos, eredeti szöveget még nem látó következtetésben csupán. Az Igéhez volt hű a maga

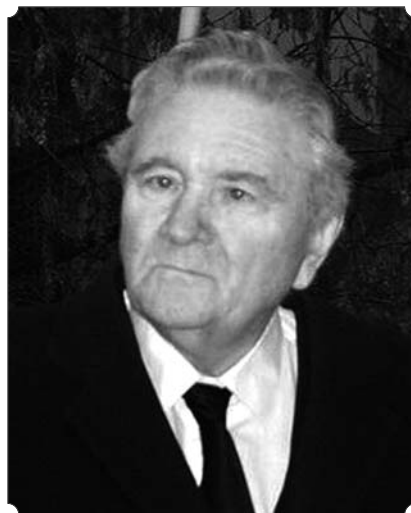

Dr. Hegedűs Loránt

korában, de azóta mélyebbre mentünk. Mennyiben?

Ma már a teológia különböztet öröktől fogva mindörökké üdvösségre való isteni eleve elrendelés és kárhozatra vetés között, valamint pozitív és negatív üdvörtörténeti szerepre elrendelés között. Ez a legnehezebb, amit most mondok, de mindjárt megmagyarázom.

Természetes dolog, hogy Isten mindenkit üdvösségre rendel. Az az Isten akarata, hogy minden ember üdvözüljön, az igazság ismeretére eljusson (1Tim 2,4). De, mert az ember feltétlenül felelős, akik elfogadják ezt az eleve elrendelést, Jézusban élnek, vagy az egyetemes Isten-igei indítás alapján más vallásokban is önzetlenül, szeretetben élnek le életüket, üdvözülnek. Akik ellene állnak, cégéres bűnökkel, tömeggyilkosi aljas sátáni indulatokkal, azok kárhozatra adják magukat. De – Kálvin ezt mondja – csak a kegyelemnek mindvégig makacsul ellenállók a kárhozottak. És a legkárhozottabb is megtérhet, amíg tart a kegyelmi idő, mutatja a jobb lator, aki rablógyilkos volt. „Uram, emlékezzél meg rólam, ha eljössz a te országodba”; „Bizony, mondom néked, még ma velem leszel a paradicsomban.”

Ezen belül Isten – az egyenlőség kedvéért – egyvalakit rendel örökkévaló kárhozatra a Biblia szerint: saját magát. Jézusban. „Szálta alá a poklokra.” Hogy elszendvedje az egész világ minden halálos bűnének a kárhozat-büntetését. Ha embereket rendelne örökkévaló kárhozatra, azok nem segíthetnének magukon. Ha a maga emberré összpontosult életét, Jézust rendel örök kárhozatra, akkor lehetetlen, hogy a halhatatlan Isten belehaljon a pokol örök halálába, csak a pokol örök halála halhat bele a mindenható Isten halhatatlan életébe. És mi zengjük: „Krisztus feltámadott, kit halál elragadott: Örvendezzünk, vigadjunk, Krisztus lett a vigaszunk, alleluja!” Tehát az örökkévaló eleve elrendelés révén Isten minden embert örök üdvösségre rendel, de ezt el kell fogadni engedelmességgel, szeretettel és önfeláldozó élettel, és egy életet rendel örök kárhozatra – önmagát, Jézusban. Hogy feltámadjon, és a világ minden kárhozatát elvegye örök üdvösségre. Természetesen az örök üdvösség nem automatikus, hanem csak aki hittel elfogadja és az életét úgy éli.

Természetes dolog azonban, hogy ebben a világban, amelyben nemcsak emberi bűnös volt, hanem sátáni lázadás, és a Sátán ennek a világnak az istene, ebben a világban van olyan sátáni, ember alatti mélységű, emberfeletti gonoszság,

hogy azt csak az ellentétével lehet megsemmisíteni. Úgy, ahogyan Luther Márton mondja: ha fejünk minden hajszálát felülhaladja az eltökélt, tömeggyilkosan aljas gonoszság, akkor az Úristen nevében csak abban reménykedünk, nem állva eleve gonosszal a gonosznak, hogy Ő, az Úristen majd az egyik csirkefogóval tekerteti ki a másiknak a nyakát. És ezért a negatív történelmi szerepre magukat odaadó tömeggyilkosok, világpusztítók, embergyűlölők tudják meg, hogy Isten a magukfajtaból tud negatív üdvtörténelmi szerepre rendelni embereket: „En teremtém a kovácsot, aki a paraszat élesíti, a pusztítót is vesztésre, jót és gonoszt termetek”. De nem eleve elrendel. Tehát akit negatív üdvtörténelmi szerepre rendel az Isten, az még megtérhet, és az még mindörökké üdvözülhet. Példának okáért a keresztyéneket gyilkoló, halálra adó, Damaszkusz felé öldöklés

lihegésével rohanó Saulé negatív üdvtörténelmi szerep. Jézus megjelenik, megtér, és lesz a tömeggyilkos Saulusból a szeretet himnuszát író Pál apostol.

Van tehát negatív üdvtörténelmi szerepre való eleve elrendelés, amelyből azonban van megtérés, de nincs örök kárhozatra való emberi eleve elrendelés, oda Isten csak magát rendel el – Krisztusban. És ezért a negatív üdvtörténelmi szerepre rendelt ember megtérhet, mint Saulus Pállá. A pozitív üdvtörténelmi szerepre rendelt, de az örök üdvösséget nem elfogadó ember viszont kerülhet a pokolba, mint például Júdás. A pozitív és negatív üdvtörténelmi szerepek változhatnak, de az örökkévaló eleve elrendelés mindannyiunknak jön Istentől, csak nekünk el kell fogadni, az örök kárhozatra elrendelés csak Istennek, Krisztusban, hogy egyikünknek se kelljen odamenni a kárhozatba, csak a magunk felelősségére, csak ha a kegyelemnek mindvégig makacsul ellenállunk, akkor kerülünk oda.

“S két szót kiált a bibliás magasság, hogy megkondul belé a végtelen: Eleve-elrendeltetés az egyik, s megváltóarcú társa:

a kegyelem.” Kálvin még nem tudta a kettőt teljesen összehozni. Az akkori egezetikai bibliatudományi alapokon az eleve elrendelés kétarcú. A kegyelem még nem totális. Azóta tudjuk: az eleve elrendelés egyarcú minden emberhez, más arcú Istenhez magához, önfeláldozó világszeretet az Isten, de a negatív és pozitív üdvtörténelmi szerepek változhatnak. Ez a kálvini kettős predestináció a kegyelem teljességével, amit a kálvinista teológus, Barth Károly és Brunner Emil is így mondanak el.

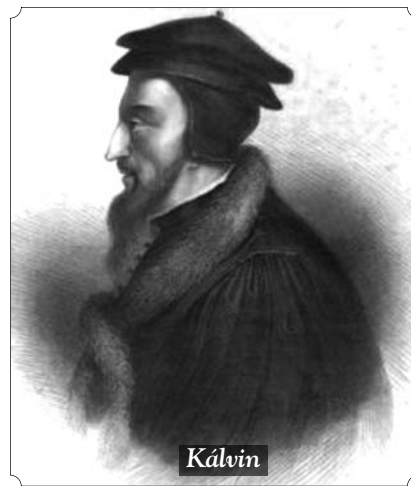
Mi következik mindebből? Az, hogy egyedül Isten előtt kell mindenestől megalázkodnunk, és ha Isten előtt mindenestől megalázkodunk, akkor egyedül kegyelemből, egyedül hit által, egyedül Isten dicsőségére megváltozik az életünk. Ezt Lutherrel együtt így mondja Kálvin: „Ha Isten igazi Igéje jön hozzánk, saját legbelsőbb érzésünk

ellenére jön, nem enged megállni saját bűnös belső életünkben semmit, azokból sem, amik számkunkra a legszentebbek, hanem gyökerestől kitép, lerombol és szétszór mindenedeket.” Mit jelent ez? Azt, hogy nem megjavulni kell Isten előtt a bűnös embernek, hanem újjászületni.

Isten csak annak lehet valakivé, akinek mindenné lehet, és csak annak lehet mindenné, aki előtte előbb semmivé változott. Mert Isten nem valaminek a tetején jelenik meg úgy ráadásként, úgy luxus 77. emeletként, hanem mindennek a mélyén, mindennek az átfogó horizontján és mindennek a csúcán. Akinek Isten nem minden, annak Isten semmi. Hiszen még földi életünkben is így vagyunk. „Egy asszony halt meg itt ez éj-jel», szól a közömbös idegen. »Jó asszony volt« – szól a rokonság. »Hja, nincs maradás idelelenk! A pap azt mondja: »Hívó lélek«. Az orvos: »Egy nagy betegem«. A férj a koporsóra roskad s csak azt rebeget: »Mindenem«! (Zichy Géza)» Akinek nem mindene az az egyetlen egy, akit neki adott Isten, az nem igazán szeretetteljes ember. És ha ez így van a hitvestárral, szerelmessel, mennyivel inkább így van Istennel. Isten csak annak lehet valakivé, akinek mindenné lehet, de csak annak lehet mindenné, aki előtte semmivé változott.

Kálvin ilyen ember volt. Aki Isten előtt megsemmisül, aki azt mondja: „szívemet égő áldozatul egyedül Tenéked áldozom, Uram!” És olyan művet vitt végbe, hogy halálakor a pápa is azt mondta: „ilyen szolgálattal úrrá lennék az óceán mindkét partján”. Továbbadta ezt a lelkiületet azoknak az ifjaknak, akiket a genfi akadémia hoztak, mint fát, hogy nyilat faragjon belőlük. Továbbadta ezt a gyülekezetépítő szolgáltatást, továbbadta ezt az eleve elrendelt meggyőződést, továbbadta ezt a missziós tudatot, továbbadta ezt az Isten előtt megsemmisülő, mindenestől újjátévó kegyelmet az ő pedagógiájával mindenknek, hajlíthatatlan hitbeli állhatatossággal, szeretetteljes, emberi arcú pedagógia árnyalatosságával. Ezért őerte egyedül Istené a dicsőség. Soli Deo Gloria.

(Elhangzott a békési református gyülekezet előtt, 2009. március 29-én. A Kálvin-előadás részletének szerkesztett, rövidített változata.)

Kálvin

Legkedvesebb igém

ÉLETEM IGÉI

Áldás, békesség!

Szeretettel köszöntök mindenkit, aki olvasgatja újságunkat. Ígéretemhez hűen igyekeztem egészségemet annyira fenntartani, hogy adós ne legyek, főleg az én Uram igéjével. Ott váltunk el egymástól, hogy most megpróbálom közelebb

Szedlák Rudolfné
Füstös Irén

hozni azokat az igéket, amelyek számomra kekké és teljessé teszik az igéket.

Utolsó soraim úgy szóltak, hogy imádkozó, templomba járó, ifibe, napsugárkörbe járó fiatal lány voltam. Ameddig lehetett, táborba is mentünk a tahi Sion Hegyére, ami akkor kezdett épülni. Bizony, vigyázni kellett magunkra és egymásra, mert még kószáltak arrafelé orosz katonák. De az Úr kegyelméből minden szép és jó volt. A szeretetről, főleg a családi szeretetről volt szó, beszélgetés, egész héten. Úgyes lehettem, mert még emléklapot is kaptam, ahol Jézus magához öleli a gyerekeket és a kicsiket. Tehát így éltem a tini koromat. Istenem volt, de Megváltóm nem volt még. Pedig ez csak rajtam múlt. Minden segítséget megkaptam Demeter tiszteletes úrtól és édesanyámtól.

A mai igelátásom és -szeretetem azt érteti meg velem, még nem volt ott az ideje. Mert:

„Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.” (Préd 3,1)

Még közelebb kellett kerülnöm Istenhez.

Pedig volt okom rá, hogy segítségül hívjam az Urat, mert egy nagyon goromba, poharat sem megvető ember volt az apám. Szegény édesanyám mindig azt mondogatta a nehéz napokon, hogy neki van Jézus Krisztusa, kibírja. Én ismertem az apám kezét (rossz értelemben), mint kislány, megszenvedtem borgőzös indulatának haragját,

mikor például részegen kidobott az ajtón egy hókupac tetejére. Édesanyám vigasztalt, bár mindig azt kaptam: „de az édesapád, ne feledd el”. Hála legyen az Úrnak, nem felejtettem el. Ez is nevelt engem. A nevelésből nem szabad kihagynom viszont Erdélyi Marcsa néit, akinek a lapozó lánykája voltam a kóruson.

Később úgy döntöttem, hogy beleegyezem a vegyes házasság megkötésébe. Ebből nem is lett volna probléma, ha tudom folytatni az előző életemet. Ezzel sok mindenkinek szomorúságot okoztam, magamnak a legtöbbet. Mondván, hogy a vőlegényem templomba járó, imádkozó, gyónó, áldozó fiatalember, így otthon hagytam mindene-met, a Bibliát, az énekeskönyveket, kicsiket és nagyokat. Egy pár évig úgy voltam vele, hogy hát imádkozni itt is lehet. Csalódtam. Kezdtém éhezni, szomjazni, üressé lenni, csend lett bennem. Huszonkét évesen férjhez mentem, és huszonhat évesen kezdődtek el a betegségeim. Nem jött a gyermekáldás. Pedig együtt imádkoztunk érte. Orvosilag nem volt semmi probléma. A nagy éhség, szomjúság elvitt odáig, hogy megkértem a férjemet, meg az anyósomat, hadd menjek el az én templomomba, legalább egyszer-egyszer. Megkértem édesanyámat, legyen segítségemre,

kész vagyok a presbitérium előtt bocsánatot kérni, csak hogy úrvacsorázhassak. Meg is kaptam a bocsánatot és az engedélyt, itthon is és otthon is. Nem tudom szavakkal leírni az örömet, amit afőlött éreztem, hogy akkor most hazamehetek. Itt értettem meg a prédikációban és a fogadáson, amint körülvettek sokan, Jézus szeretetét (2Kor 5,18-19). Aki ezt hittel komolyan veszi, a szív annyira megtelik ezzel a békességgel, hogy másokra is kiárad. (Most, a beteg testtel kérem, Istenem, add nekem ezt a békességet, hogy továbbra is kiáradhasson másokra is!)

Meglett a nagy örömöm, a Bibliám és az énekeskönyveim. Kezdtük, illetve folytattuk az imádkozást a gyermekáldásért. Hosszú vágyakozás után, nagy meglepetésre, amikor a gerincbetegségből kifolyólag kilenc hónapig bénán feküdtem, és már két bottal kezdtem járni, akkor kerültem boldog állapotba. Többször kaptam az erőt adó igét, János evangéliumának 11. részét, Lázár

feltámasztásáról. Meg ezt: „én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20b).

Ne feledjük, mit kínál:

„az én örömöm legyen bennetek, és örömjötök teljessé legyen” (Jn 15,11).

Így reméltünk tovább, ezzel az igével:

„De én az URat várom, a szabadító Istenben reménykedem: meg is fog hallgatni Istenem!” (Mik 7,7).

Így mentünk tovább, kérve az áldást. És amikor már lemondunk, és ki tudtuk mondani, legyen meg a te akaratod, akkor jött a nagy öröm, a gyermekáldás.

Igaz, volt benne szomorúság is, mert a megértő nagymama már nem volt közöttünk. De vigasztalásra kaptuk azt az igét, ami Dávidnak is öröme lett. Kellett az ige, mert nem tudtuk, milyen lesz a babánk. Akkor volt három hónapos, és ez alatt az idő alatt háromszor volt gerincfeszésem és röntgenem. Az ige így szól:

„De én bemehetek házádba, mert te nagyon szeretsz engem, és szent templomodban leborulok, mert tisztellek téged” (Zsolt 5,8).

Tahi csendeshét 1950-ben

Hálás szívvel örültünk, boldogok voltunk.

De ahogy az Úr tanítja, a Gonosz mindig meg akar buktatni. Amikor három évvel később a második kislányunk is megszületett, húsz évi várakozás után, egy utálatos bűnbe estem, az okkultizmus (szellemidézés) bűnébe. Addig én ezt nem ismertem, csak buta, babonás játéknak gondoltam. Hála legyen az Úrnak, most már tudom, hogy a legkisebb babona is utálatos Isten előtt.

Mert Isten parancsa ez:

„Ne legyen köztetek olyan, aki a fiát vagy leányát áldozatul elégeti, ne legyen varázslást űző, se jelmagyarázó, kuruzsló vagy igéző! Ne legyen átokmondó, se szellemidéző, se jövődö-mondó, se halottaktól tudakozódó. Mert utálatos az ÚR előtt mindaz, aki ilyet cselekszik. Légy fedd-hetetlen, Istened, az ÚR előtt!” (5Móz 18,10-13)

Bizony, ez nagyon jó tanítás lett számomra. Ami csodálatos, pár nap múlva kaptam az alábbi ígét:

„Ne félj, mert nem vallasz szégyent, ne pironkodj, mert nem ér gyalázat! Ifjúkorod szé-gyenét is elfelejted, özvegyeséged gyalázatára nem emlékezel többé. Mert aki alkotott, az a férjed, akinek Seregek URa a neve, és aki megváltott, az Izráel Szentje, akit az egész föld Istenednek hívnak. Mint elhagyott és fájó lelkű asszonyt, megszólít téged az ÚR, és mint ifjú menyasszonynak, ha megvetett volt is, ezt mondja Istened: Egy rövid

Tahi csendeshét 1950-ben

szempillantásra elhagytalak, de nagy irgalommal összegyűjtetek.” (Ézs 54,4-7)

Bizony, ebben az időben nagyon sok csúnya dolgom, kínzó, bántó, testi-lelki fájdalom volt. Itt csak azt kérem, és azért imádkozom, hogy ezt a bűnt senki ne próbálja meg, még kíváncsiságból sem. Főleg tudatosan. Megkeseredett lettem, hogy most, amikor itt van a két szép egészséges gyermekem, mi lesz velük?

Akkor folytatta áldott szavait az Úr:

„Fiaid mind az ÚR tanítványai lesznek, és nagy lesz fiaid békessége. Igazság által leszel erős, nem kell félned az elnyomástól: távol marad tőled, sem a retentéstől: nem közelít hozzád. Ha rád támadnak is, nem tőlem lesz az. Aki rád támad, elesik veled szemben. Hiszen én teremtetem a kovácsot, aki a parazsat élesíti, és fegyvert készít munkájával, én teremtetem az öldöklőt is, hogy pusztítson. Célt téveszt minden fegyver, amit ellened kovácsoltak, meghazudtolsz minden nyelvet, mely törvénykezni mer veled. Ez az öröksége az ÚR szolgálóinak, így szolgáltatok nekik igazságot – így szól az ÚR.” (Ézs 54, 13-17)

Még egy ígét szeretnék ismertetni, ami számomra nagy dolog lett. Az okkult bűn szenvedéseitől szabadulni Pap László tiszteletes úr

elvitt egy csendeshétre, azt mondta, ha én is úgy akarom, akkor ott szabadulni fogok. Persze, hogy akartam! Féltettem az életemet, életünket, de főleg a kicsikét. Szépen haladt a hét, mindig világosabb lett az ige. A hét végére eljutottam Jézus Krisztushoz, az igazi bűnlátáshoz és annak letevéséhez. Hazajövetelnél, a „morzsaszedésnél” én is fölvettem egy ígét, ahogy mások.

Ez lett az én hazavezető ígém:

„Azon a napon ezt mondd majd: Hálát adok neked, URam, mert bár haragudtál rám, elmúlt haragod, és megvigasztaltál. Ime, Isten az én szabadítóm, bízom és nem rettegek, mert erőm és éneke az ÚR, megszabadított engem. Örven-dezve fogtok vizet meríteni a szabadulás for-rásából. Azon a napon ezt mondjátok majd: Adjatok hálát az Úrnak, hirdessétek nevét! Adjá-tok tudtára a népeknek nagy tetteit! Emlé-keztessétek őket, hogy neve magasztos! Éne-keljétek, hogy milyen fenséges tetteket vitt véghez

az ÚR, tudja meg ezt az egész föld! Kiáltás és ujjongj, Sion lakója, mert nagy közöttetek Iz-ráel Szentje!” (Ézs 12,1-6)

És Isten vála-sza a Jeremiás könyvéből:

„Ha megtérsz, megengedem, hogy újból szolgálatom-ba állj. Ha értékes dolgokat beszélsz értéktelenek helyett, akkor szószólóm le-hetsz. Nekik kell

hozzád térniük, nem neked hozzájuk. Bevehetetlen ércfallá teszlek ezzel a néppel szemben. Harcolni fognak ellened, de nem bírnak veled, mert én veled leszek: megsegítlek és megmentelek – így szól az ÚR. Megmentelek a gonoszok kezéből, megszabadítalak hatalmukból.” (Jer 15,19-21)

Jézus él és Jézus győz!

Halleluja ámen.

Ördög őrzöng, terve bős

Jézus népe ellen.

Jézus él, győzzön hited,

Bár a Sátán rád ijeszt,

Jézus él, ez győzelem,

Halleluja ámen.

Nincs legyőzött harcmező,

Ő a győztes Bárány,

Verhetetlen jó elő

Rendületlen vártán.

Leng a zászló, itt haladj,

Jézusodban itt maradj!

Jézus él, ez győzelem,

Halleluja ámen.

Jézus népe, rajta hát!

Mit se félj, merj győzni!

Átszakadt immár a gát,

Merj előre törni.

Gyenge vagy, de Ő erős,

Őreá nézz, Ő a hős,

Győzedelmes mindenben,

Halleluja ámen.

Szeretném azt is a szívükre helyezni a kedves testvéreknek, amit a szőlőtő és a vessző összetar-tozása jelent számomra az ígén keresztül:

„Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda. Azt a szőlővesszőt, amely nem terem gyümölcsöt énbenem, lemetszi; és amely gyümölcsöt terem, azt megtisztítja, hogy még több gyümölcsöt teremjen.” (Jn 15,1-2)

Isten a szőlősgazda, Jézus a szőlőtő, és én vagyok a szőlő-vessző. Ha a gazda elválaszt a tőtől, mi lesz velem?

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énbenem ma-rad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem sem-mit sem tudtok cselekedni. Ha valaki nem marad énbenem, kivetik, mint a lemetszett vesszőt, és megszárad, összegyűjtik vala-mennyit, tűzre vetik és elégetik.” (Jn 15,5-6)

Ugye, mennyire egybetartoz-nak az ígék? Mennyei teljesség. Pedig néha másról, máshol szól hoz-zám, mégis egy. Nem választhatom szét. Jézus maga az ige. „Én vagyok a szőlőtő és az út!”

Milyen nehéz volt megélni az Úr imájában hirdett igét:

„és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek” (Mt 6,12)

Ezt halloom bent a templomban, de kinn, a templom előtt... Krisztus szeretetében kívánok mindenkinek őszinte megbocsátást. És embert oda, ahol így hangzik a panasz: Uram, nincs Emberem! Ezt, sajnos, párszor magam is megéltam.

Most az áldott emlékü Pap László tiszteletes úrtól veszek szavakat. Mikor megkérdezzük az Urat: „Uram, miért van ez rajtam?” a válasz a következő: „Nem miért! Kiért?” Most nyáron a kórházi bennlétemnél négyen voltunk egy szobában, ebből hárman hitben élők voltunk. De volt egy harminc éves, három gyermekes édesanya Pécsről, neki is az volt a baja, mint nekem, izomgyulladás, de ő súlyosabb állapotban volt nálam. Mi ketten voltunk mindig szobafogságban. Abban a nagy forróságban nem volt könnyű, plusz az erős fájdalom, infúziók stb. Ez az aszsonya még annyira sem tudott beszélni, mint én, csak suttogott. Ez az asszony még egy imát sem tudott. Amikor járókával felkelhettem, oda-bicegtem hozzá, kérdeztem tőle, imádkozhatunk-e? Így derült ki, hogy nem tudott imádkozni. Megtanultuk az Úr imáját, hisz ezért kellett nekem ott lenni. Ez volt a válasz a miértre. Óerte! Bízom benne, hogy azóta jobban van, már akkor elkezdődött a gyógyulása. Visszagondolva az Úr imájának igei szolgálatára, megértettem, hogy hiszen én itt élek az Isten országában, Óbenne!

Jó volt megélnem mindezt. Olyan látogatóim voltak, akik vagy betegársaim voltak, vagy akikkel együtt voltunk csendeshéten. Vidékről, mesziről, de jöttek. Szólni nem hagytak, előre mondták, hogy „Jézus is áldozatot hozott értünk”. És hála legyen az Úrnak, mikor hazakerültem, itthon is vártak engem és imádkoztak értem.

Most pedig szeretném magam feltenni azt a kérdést: van-e legszebb igém? Nincs leg... Nem tudok én magamnak legkedvesebb igét kiválasztani. Nekem mind egyforma, mind a legkedvesebb. Nevelő, okító, féltő, védelmező, szerető, akár nekem, akár másoknak.

Itt van például ez az ige, amit akkor kaptam, amikor féltem édesapám durvaságától:

„A bűnt szereti, aki veszekedni szeret, és aki nagyra tájta száját, saját romlását keresi. Az álnok szívú embernek nem lesz jó vége.” (Péld 17,19-20)

Bizony, az ő életében is bekövetkezett a fenytés. Gégerákot kapott, majd kanült. Így lett csend, és megszünt Isten bántása. A dúlás-fúlás ment tovább, de aránylag csendesebben.

Akkor ő is megkapta az igéjét:

„Békességre vártunk, de nem jött semmi jó, és a gyógyulás idejére, de csak rettegünk! Elismerjük, Uram, gonoszságunkat, atyáink bűnét is:

vétkeztünk ellened.” (Jer 14,19b-20)

Ezért félek minden erélyes, veszekedő hangtól. Görcsbe rándul a gyomrom, és rögtön elsírom magam. De eszembe jut az ötödik parancsolat...

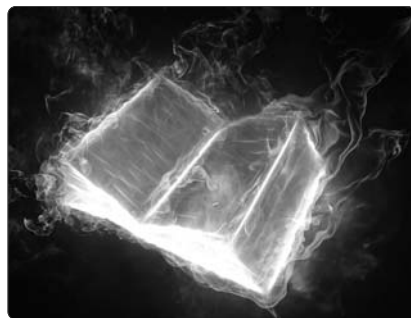
Még el kell mondanom életem nagy és fontos részét. Fiainkat sokan ismerik a gyülekezetben. Az Úr már tett nekem ígéretet, amikor

még egészen kicsik voltak, ezt az igét adván:

„Fiaid mind az Úr tanítványai lesznek, és nagy lesz fiaid békessége.” (Ézs 54,13)

Amikor kisebbik fiam fél éves volt, a nagy pedig három és fél, megjelent a Gonosz. Elindult a vita férjem és köztem, hogy hogyan neveljük a gyerekeinket. Nem vallási kérdésekben, hanem úgy egyáltalán. Milyen lesz az életük, ha itthon a hitről, az iskolában pedig egészen másról hallanak? Mind a két fiú a katolikusoknál lett megkeresztelve. Én szerettem volna, ha az apuka, aki mindig ment a templomba, viszi magával a nagyfiút, és együtt mennek. Sok vita, kérések után –

holott addig nem voltak vitáink – egy ilyen alkalommal azt az érvet hozta fel férjem, hogy azért nem viszi a gyereket a templomba, nehogy ebből hátránya származzék, nehogy ne tanulhasson tovább, nehogy üldözött ember legyen. Azt válaszoltam neki, hogy azt bízzuk az Úrra, de akiket ilyen sokára kaptam, nem hagyom, hogy hit és Isten nélkül nőjenek fel. Ha te nem viszed, akkor viszem én, de az én vallásomon.

Elmentem Szűcs tiszteletes úrhoz tanácsért. Ő annyit mondott, hogy csak tanítsam őket, mint édesanya, mert úgyis az marad meg bennük, amit az édesanyjuktól kapnak. Mondtam utána a férjemnek, hogy most három hétig nem szólok az

ügyben, gondolkodjon el azon, milyen fogadalmat is tett a keresztlésnél. Ha még akkor sem jut eszébe, akkor megyek én, de az én vallásomon, mert azt ismerem, és azt tudom tanítani. Férjem kinevetett. Nem hitte el. Letelt az idő, rákérdeztem, készíthetek-e benneteket? Meglepetve kérdezte: hova? A templomba! Nem!

Kértem az Urat: Atyám, azt ígérted, hogy Mennyei Férjem vagy, akkor most segíts! Jött is a biztatás:

„Ne félj, Sion leánya, íme királyod jön, számarcskón ülve.” (Jn 12,15) Meg ez:

„Mindre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13)

Hála legyen az Úrnak, ez így ment végig. Az Úr megerősített az elhatározásomban. Amikor a fiúk elérték azt a kort, elvittem őket a katolikusokhoz is, de ők maguk döntöttek úgy, hogy itt maradnak, a református egyházban. Itt is konfirmáltak.

Valóban áldott életűek a fiam, és bízom az Úrban, hogy ezután még inkább áldottak lesznek. Most jönnek

az unokák. Mindennek azonban az lett az ára, hogy három évig csak az asztalnál voltunk együtt a férjemmel, és csak a gyerekek előtt beszélünk egymáshoz. A kicsik sokat és szépen szolgáltak az ünnepek és más alkalmakkor. S ekkor kérdezte meg a hét éves fiam az édesapját: apa, te nem jössz velünk? Három év után ekkor kérte, hogy készítsem el a ruháját. Nagy szeretettel fogadta akkor a gyülekezet. A legnagyobb áldás az lett, hogy helyreállt minden, és a férjemnek is lett Megváltója. Így éltünk még huszonhat évet és így ment haza az Urhoz.

Kérem az Urat, áldja meg a gyülekezetünket, hogy felismerjük, hol van az Isten országa. Ezt a tanítványok is kérdezték Jézustól. Jó lenne az Isten országában élve köszönteni egymást, megbocsátani mindenkinek, és megköszönni a testi, lelki kenyeret.

„Áldjad, én lelkem, a dicsőség erős királyát! Onéki mennyei karokkal együtt zengj hálát! Zúgó harang, Ének és orgonahang, Mind az ő szent nevét áldják!

Áldjad Őt, mert az Úr mindent oly szépen intézett! Sasszárnyon hordozott, vezérelt, bajodban védett. Nagy irgalmát Naponként tölti ki rád: Áldását mindenben érzed.” (Református énekeskönyv - 264. sz. ének, 1-2. szakasza)

Szeretettel kívánok mindenkinek szerető igét és áldást. Szedlák Rudolfné Irén

Kedves Testvérek!

Kérjük a kedves Testvéreket, hogy aki szívesen megírná újságunkba, hogy melyik ige az „élete igéje” és miért, jelentkezzen a Tiszteletes Úrnál vagy a szerkesztőnél, írásaikat örömmel közöljük.

EGY ÖRÖKIFJÚ

450 éves a Heidelbergi Káté

„A Heidelbergi Káté, a II. Helvét Hitvallás mellett a Magyarországi Református Egyház hitvallási könyve. Református hitünk egyik fő sarokpontja a hitvallásosság és ezekkel a szimbolikus iratokkal kapcsolódik a magyar reformátusság a világ nagy és sokszínű református közösségeihez.” – olvasható az idén 450 éves Heidelbergi Kátéről szóló írásban egyházunk hivatalos honlapján (www.reformatus.hu).

A Heidelbergi Káté „...nyelvében régi, de örökifjú szöveg...” mondta egy nyilatkozatában Juhász Tamás kolozsvári teológiaprofesszor. Szerinte: „a káté sikerének titka, hogy egységes rendszerbe foglalja a négy nagy reformátor, Luther, Melancthon, Zwingli és Kálvin tanait.” A református gyülekezeteknek a teljes Szentírás és a II. Helvét Hitvallás mellett a Heidelbergi Káté közös hitvallási fundamentuma volt, és az ma is. Időseim emlékezni rá, olvasni, kutatni, újra- és nem átértelmezni. Az előbbi megállapításom alátámasztásul egy adat: a Magyarországi Református Egyház már említett hivatalos honlapján és az igen népszerű református honlapon (www.parokia.hu) a keresőbe a Heidelbergi Kátét keresőkérdekként beírva összesen 197 találatot ad ki. Olvasható keletkezésének története, az új fordítása által gerjedt vitákról szóló beszámoló, szövegét értelmező szakavatott teológiai értekezések és értékét hangsúlyozó írások egyaránt. (Nemcsak az interneten, hanem nyomtatásban is.)

Közülük engem a leginkább két írás ragadott meg. Az egyik *Fekete Károlynak*, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektorának „A hitvallás éve egyházunkban” címet viselő írása (olvasható: a www.reformatus.hu-n). Pontosabban egy, az írásban olvasható, a rektor úr által egy svájci német teológus és egyháztörténészről, Philipp Schafftól (1819–1893) vett idézet. Aki joggal jellemezte így a Heidelbergi Kátét: „A káté egyesíti Kálvin erejét és mélységét

SOSE KÉSŐ! (Konfirmáltam felnőtt korban)

A konfirmáció latin szó, annyit jelent, hogy megerősítés. A Heidelbergi Káté is így fogalmazza meg: „Hitünk megerősítése a Szentlélek által”. Legtöbbünk arra emlékezik, hogy a konfirmándusok tizenévesen az egyik tavaszi-kora nyári vasárnap ünneplőbe öltöztek, és a gyülekezet előtt izgulva feleltek a lelkész kérdéseire, amelyeket előzetesen a „tanórákon” megbeszéltek, begyakoroltak. Vajon minden konfirmálandó teenager őszintén ki tudja mondani, hogy Jézus Krisztus az ő személyes megváltója?

Győry Alice

A saját példámat mondva én nem éreztem indíttatást kora ifjúságomban, hogy odaálljak a gyülekezet elé és hitvallást tegyek, bár hívő szülőimmel áldott meg az Úr, annak rendje szerint meg is keresztelték. A tanulás, a barátok, a külföldi munka, a jó állás elnyomták bennem a hívő szót... A múlt év december 2-án a pomázi templomban a gyülekezet előtt a könnyeimtől képtelen voltam megszólalni, ezért írom most le ezeket a sorokat.

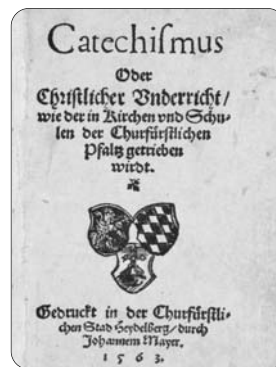
Hatvannégy évesen konfirmáltam. Csodálatos nap volt ez az életemben. Nem egyedül álltam ott. Áldott állapotban lévő menyem, aki Pomázon nőtt fel, ő volt a másik konfirmándus. Mi, illetve ki is kellett ahhoz, hogy idáig eljutottam és meghallottam a hívő szót? Mindenekelőtt az Úr munkálkodása bennem, leporolva a meglévő alapokról a rárakódó port. Aztán kitartó

– az ő elutasító modora nélkül, Melancthon bensőségességét és melegét – határozatlansága nélkül, Zwingli egyszerűségét és tisztaságát – az ő hívős józansága és a misztikától való idegenkedése nélkül.” – tehát meggyőzni akar, nem legyőzni.

A másik egy nekünk, pomázi reformátusoknak talán különösen is kedves beszélgetés (olvasható: www.parokia.hu), amely gyülekezetünk egykori lelkészével, és ma is egyik állandó vendég igehirdetőjével, Dr. Sziűcs Ferenc professzor úrral készült. A „Parthoz kötött csónak” címet viselő riportban a professzor úr költői szépséggel szól: „Úgy vagyunk, mint a csónak a folyóparton: ha ki van kötve, hiába hullámszik a víz, nem sodorja el. A hitvallás identitást ad az egyének és a közösségnek is...”

Én különösen ez utóbbiban: az identitást (azonosság tudatot) hordozó szerepében látom hitvallási könyveink, így a Heidelbergi Káté mára szóló üzenetét. Hiszen ha nincs valakivel (szerintünk Jézus Krisztussal) és valamivel (szerintünk a Református Egyházzal) közösségünk, akkor bizony nem vagyunk kikötve, és irtalom nélkül elsodor minket a víz.

Osváth Zsolt

KÁLVIN JÁNOS BŰNVALLÓ IMÁJA

Úr Isten, örökkévaló és mindenható Atyánk! Íme, egybegyűltünk itt, és a szentek egységében, az angyalok és idvezült lelkek társaságában trónusod elé visszük áldozatunkat.

Megvalljuk és megismerjük szent Felséged előtt, hogy mi szegény bűnösök vagyunk, bűnben fogatva hajlandók minden rosszra, és soha meg nem szűnünk áthágni szent rendeléseidet. Mikor ezt cselekedjük, igazságos ítéletből romlás és kárhozatot vonunk magunkra. Mindazáltal, Uram, bánjuk, hogy téged megbotránkoztattunk, s kárhozatjuk magunkat és bűneinket, igaz bűnbánattal kérve, hogy a te kegyelmed jöjjön segítségül minékünk. Alázattal kérünk, szerető, irgalmas Atyánk, hogy könyörülj rajtunk. Töröld el bűneinket, növeld és sokasítsd meg rajtunk napról napra Szentlelked ajándékait, hogy igaz bűnbánatunk teremje a megtérés gyümölcsseit, amelyek kedvesek teelőtted. Vallást teszünk azért a te színed előtt, hogy egyszülött Fiadba, a mi Urunk Jézus Krisztusba vetjük egyedül hitünket és reménységünket, bizonyosak lévén afelől, hogy hit által részeseivé lehetünk a te benne kijelentett kegyelmednek, melyet adj meg nekünk itt és az örökkévalóságban az ő nevéért. Amen.

segítőársaim, az indukciót segítő férjem és már fiatalon konfirmált fiam, György, László, Dániel, valamint menyem, Tímea. Végül, de nem utolsósorban egy olyan lelkes lekipásztor, mint Nyilas Zoltán nagytiszteletű úr, aki órákig magyarázta a hit, bűnbocsánat, kegyelem, megváltás, üdvösség bennem kavargó sokaságát.

Menyem hívására elkísértem őt a heteken át tartó előkészítőre, mely felejtetlen élmény volt számomra. Férjem és fiam tudták, hogy eljárak ezekre az alkalmakra, de a konfirmálást mindvégig titokban tartottam. Annyit kértek ezt korábban tőlem, de ma kacsal ellenálltam. Csak olaj volt a tűzre, amikor „kis pogánynak” tituláltak. Úgy éreztem, ha ez fiatalon nem történt meg, hogy néz az ki, hogy idősödő korban teszem meg. Tévedtem, rosszul gondoltam.

Amikor a tiszteletes úr kiszólitott kettőnk a padsorok elé biztonyságtelre, férjem és fiam zavartan pillantottak egymásra. Férjem könnyezett, fiam csodálkoztak... Óriási örömet okoztam mindannyiuknak. Hála és köszönet az Úrnak! Karácsonykor meg is érkezett a baba. Hittel nevelgetjük együtt.

„Uram, Megváltóm hálásan köszönöm, hogy megnyitottad szemem és szívem, gyümölcsöt termően munkálkodtál bennem. Hosszú és kanyargós volt az út, míg hozzád jutottam. Kérlek, fogadj be, hadd legyek hűséges követőd, majd később követéd!”

Győry Alice

GYÖNGYÖSI LÁSZLÓNÉ BŰNBÁNAT

Mint a tékozló fiú, idáig
Én is elpazaroltam az életem.
Nélküled éltem, Uram.
Te többször próbálkoztál, de én
Nem engedtelek közel.
Istenem, most minden bűnöm
Alázattal megbánva és megvallva
Hozzád térek üresen,
Meggyötörve és elfáradva.
Kérlek, fogadj vissza gyermekednek,
Vagy legalább szolgálódnak,
Hogy hűen szolgálhassalak.

ESEDEZÉS

Óh, igen, a jót elfogadtam,
Érte köszönetet mondtam,
Most pedig, Uram, elfogadom
A rosszat, vissza nem utasítom.
Tudom, azt is Tőled kapom.

Biztos, hogy vétkeztem,
Valamit ellenedre tettem,
Vagy amit megígértem,
Azt nem teljesítettem?
Istenem, kegyelmezz lelkemnek!

Óh, Uram, esedezve kérlek,
Bocsásd meg a vétkem,
Rólam ne feledkezzél meg.
Áldásodat tőlem ne vond meg,
Könyörgöve kérlek, kegyelmezz!

A 276. DICSÉRET UTÁN

A szegényt, a nyomorultat,
A segítség nélkül maradtat,
Istenem, el ne hagyj!
Te nyújts vigaszt nekik,
Te gyógyítsd sebeit
Minden rászorulónak.
Ha az égre tekintenek,
És Hozzád esedeznek,
Könnyeiket letörölve,
Lelküknek megnyugvást adj!

Az elhagyottat, megfáradtat,
Uram, Te segítsd meg!
A beteget, reményvesztettet
Óh, Uram, Te gyógyítsd!
Könyörgésüket hallgasd meg,
Életüket védelmezd,
Reményt nekik Te nyújts!
Mert Te vagy Istenünk,
Csak Hozzád esedezünk.
Hallgasd meg könyörgésünk!

NÉGYSOROS

Uram, hatalmas Isten vagy,
Én semmi sem vagyok.
Te mindenek felett uralkodsz,
Én magamon sem tudok.

Közöttünk szolgálunk

RENDÜLETLENÜL SZOLGÁLNI ISTENT

A templom a második otthona, a gyülekezet a második családja, Isten pedig első az életében. Mielőtt találkozánk, hogy meséljen életéről, próbálom összegyűjteni gondolatban, pontosan mi mindent tesz a pomázi református közösségért, de nem tudom összeszámolni, hányféle módon szolgálja az Urat és a gyülekezetet. Talán még ő maga sem tudja. Suhajda Erzsike nénit a kezdetekről, a gyülekezetben elfoglalt helyéről, mindennapjairól és természetesen hitéről kérdeztem.

Mindenütt ott van, a gyülekezet apraját-nagyját ismeri, számon tartja a betegeket, időseket, akinek bármi segítségre van szüksége, mindig számíthat rá. Eggyé vált a gyülekezettel. De mióta is jár vasárnaponként a pomázi református templomba? „1965-ben kerültem Pomázra,” – meséli – „1968-tól vagyok tagja a gyülekezetnek.” Mán-dokon nőtt fel, templomba rendszeresen járó, református családban nevelkedett. Lévéen, szülei vállalásukat gyakorló emberek voltak,

A Suhajda-család a '70-es évek végén

az ő mindennapjainak is fontos része volt Isten, vasárnaponként pedig a gyermekeknek tartott bibliaóra. Fiatalon került fel a fővárosba, ahol először bátyjával és annak feleségével élt, később Pomázra került. Mióta rendszeresen látogatja az istentiszteleteket nálunk, folyamatosan részt vesz a gyülekezet életében, ilyen-olyan, kisebb-nagyobb szolgálattal. Kezdetben a szeretetvendégségekre készített harapnivalót, majd a gyerektáborokban sütötte „tonnaszármra” a lapcsánkát. „De nem csak sütni-főzni kellett ám! Vacsora, fürdés, esti mese után még végigjártam a szobákat, imádkoztunk, beszélgettünk a gyerekekkel, addig nem is aludtak el, míg be nem mentem hozzájuk. Fárasztó, de mégis nagyon boldog heteket töltöttünk együtt.”

Őszinteségében nem kételkedem, szinte más az arca, sugárzóbb, ha a gyerekekről beszél. Érthető, hiszen két gyermeknek adott életet, akik életében szintén fontos helyet foglal el a gyülekezet. A kicsik „gondját” azóta is a szívén viseli, az ő szervezőmunkájának és szerkesztésének köszönhetően karácsonykor a tömött csomagok már évek óta, de a gyerekmunkában is szívesen részt vesz. Igaz, mostanában egyre ritkábban, vasárnaponként inkább az istentisztelet előtt csendesedik el lelkipásztorunkkal és más gyülekezeti tagokkal, Isten áldását kérve a gyülekezetre és a

közösen töltött órára. Mivel mindenkit ismer, az is hamar feltűnik neki, ha valaki, aki korábban rendszeresen hallgatta vasárnaponként az Igét, hétről-hétre elmarad a gyülekezeti alkalmakról. „Ilyenkor felhívom az illetőt, hogy kiderítsem, mi történt vele. Legtöbbször az derül ki, hogy az

illető beteg, vagy csak gyenge, nem tud kimozdulni otthonról. És ha igénye van rá, szívesen meglátogatom, beszélgetünk, olvassuk a Szentírást, közösen imádkozunk. Olyan is akad, aki már egyáltalán

nem tud jönni, és a lelkipásztort kéri az otthoni úrvacsoráért, engem is elhív az ilyen alkalmakra.” A beszélgetések, az együtt töltött idő pedig nem csak a beteget tölti fel...

Bár életében mindig is fontos szerepet töltött be a hit, sokáig érezte úgy, valami még hiányzik, Isten még nem ölelte keblére. Akkoriban a gyülekezetből többen jártak Berekfürdőre csendes hetekre, hétvégékre, és sokszor hívták, csatlakozzon hozzájuk, hiszen mindannyiuk életében kiemelt helyet kapott a református üdülő. Érezte, el kell mennie, a hétvége fontos állomás lesz az életében. Jól érezte. „Rögtön, ahogy megérkezünk, észrevettem egy idősebb nénit, aki nagyon hasonlított édesanyámra. Mária néinek hívták, tudtam, ő lesz az a lelki tanácsadó, akivel majd beszélgetni fogok.” Türelmetlenül várta, mi fog történni, és Isten kegyelmes volt hozzá, nem vártatta sokáig. „Aznap, az első este megszólított az Úr. Nem emlékszem már pontosan, miről beszélt a lelkipásztor, csak ennyi maradt meg bennem, mint az ígíretés visszatérő eleme: »még ma.« Végig, az egész istentisztelet alatt nyugtalan voltam, izegtem-mozogtam, nem találtam a helyem a padban. Aztán azt éreztem, mintha valaki szorosan megölelte. Mielőtt indultam volna Berekfürdőre, ezt az ígét kaptam a lányomtól: »Elő! és hátul körülzártál engem, és fölöttem

Suhajda Józsefné
Erzsike

tartod kezdet. « Ez, a 139. zsoltár 5. verse szó szerint is beteljesedett rajtam, Jézus magához ölelt. Alig bírtam kivárni, hogy vége legyen az istentiszteletnek, már siettem is Mária nénihez. Elmondtam neki, mi történt, ő pedig elém rakott egy listát, mindenféle okkult dolgokkal, én pedig ennek segítségével az összes bűnömet leraktam Isten lába elé. Közösen imádkoztunk, tudtam, Isten gyermeke vagyok. Olyan sokáig voltam Mária nénival, hogy mire visszaértem a szobámhoz, a kis ház ajtaja zárva volt. Hosszan „dörömböltem”, már el voltam készülve rá, hogy kinn töltöm az éjszakát, mire beengedett valaki. Mikor visszatértem a többiekhez, a szobába, csodálatos látvány fogadott: amíg távol voltam, ők értem imádkoztak.”

Innentől kezdve gyökeresen megváltozott az élete. Nem csak ő érezte ezt, ahogy hazaért, családja is észrevette a változást. Innentől kezdve még nagyobb, még több erővel szolgálja az Urat.

Már attól elfáradok, hogy hallgatom, mi mindent csinál, hiszen nem csak a gyülekezet életéből veszi ki szervesen a részét, de háziasszonyként is helyt kell állnia. Két, ma már felnőtt gyermekük összesen hat unokával ajándékozta meg őt és férjét, így nagymamai teendőkből sincs hiány. Kérdezem, hogy bírja ennyi energiával? Mi a titka? „Nagyon egyszerű. Isten mindig ad erőt újabb és újabb szolgálatokhoz. Volt, hogy fájt a lábam, vagy nem éreztem jól magam egész nap, mégis, mikor indulni kellett valamilyenfajta szolgálatot teljesíteni, jobban éreztem magam. Gond nélkül tudtam teljesíteni a feladatomat.” Igaz tehát, hogy minél többet ad az ember, annál több energiát és erőt kap, hogy még adhasson.

Szigorú értékrendjéből úgy tűnik, nem enged, a kiskapukat nem ismeri. Vallja, az Istennel való járás nem enged meg kibúvókat, olyan gyakorlatokat, melyek nem kedvesek az Úrnak. Törekszik ezen értékeknek megfelelő életet élni, és mint mondja, csak így lehet boldog. Meséli, gyakran ez az életmód „kívülről” is látszik, hiszen nem egyszer kérdezték meg tőle kórházban várakozás közben, vagy műtétből felépülve, mitől más az ő

élete. Annál megnyugtatóbb pedig nem is lehet semmi, minthogy operáció előtt orvos és paciens együtt kérjék az Úr segítségét a beavatkozáshoz.

A beszélgetés „hivatalos” részének már vége, a diktafont is eltettem, mi mégis tovább beszélgetünk. Azaz ő beszél, én meg hallgatom. Mesél, fényképeket mutogat a gyülekezet korábbi éveiből, életéből, abból a korszakból, mikor még Örzse lánya és más ifisek tartották a korosztályomnak a gyermek-istentiszteletet, vagy azokról az időkről, mikor még nem is éltem. Jó pár lelkipásztor szolgálatát megérte már pomáziként, több gyülekezeti tagunk mellett volt utolsó óráikban, szervezett szeretetvendégségeket, utazott az énekkarral távoli országokba, alapító tagja a Református Gyülekezetért Alapítványnak. Van hát mit mesélnie, de a jövőre is gondol, bár egyáltalán nem aggódik a halál miatt. „Igyekszem úgy élni, hogy az Istennek tetsző legyen. Így, ha magához szólít, nyugodtan állhassak a színe előtt. Amikor neki tetszik.”

Hardi Judit

Január 13-án a presbitérium nevében Takács László főgondnok köszöntötte Erzsikét

Régi históriák

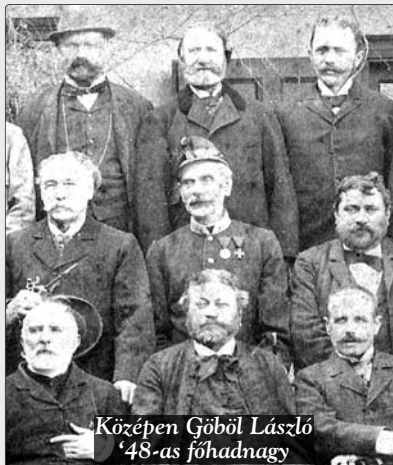
MÁRCIUS 15-E KÖZELEDTÉRE

Ismert, hogy Pomáz a szabadságharc megsegítésére 141 nemzetőrt és honvédet állított ki. Közülük azonban csak nyolc név ismert, mert névsoruk nem maradt fenn. A források azért is gyérek, mert a szabadságharc bukását követően célszerűbb lehetett azokat megsemmisíteni. Közülük vajon hányan eshettek el a csatában? Soha nem tudjuk meg. A nemzeti emlékezetben ők a névtelen hősök.

A pomázi temetőben öt olyan sír van, amiről bizonyosan tudni, hogy a szabadságharc katonáinak nyughelye. A katolikus temetőben Mrázek József (1821-1895) síremlékén ott áll: 48-as honvéd. Göböl László József (1829-1907. szeptember 17.) honvéd főhadnagyként szolgált a hazát. Egy XX. század eleji csoportképen egyenruhában és kintintetéseivel látható az idős férfi. Hamvai a református temetőben vannak, csakúgy, mint Szentandrás Andreánszky Zsigmondé. Családi kriptában nyugszik Mares István „közember” és Takách Mihály „tizedes”, ahogy a Haynau-féle közigazgatási iratokban szerepelnek. Ugyanitt Csernák József őrmester, Pál István és Kis Sándor önkéntesek neve olvasható. Valamennyi „jó honvéd” volt.

Írott forrásunk van arról, hogy a Takách és a Mares családban élénk érdeklődéssel kísérték a reformkor politikai eseményeit. Mindkét család ahhoz a köznemesi réteghez tartozott, amely

Középen Göböl László '48-as főhadnagy

Kossuth politikájának a legfőbb támasza volt. Takách Mihály még alig volt 18 éves, amikor

bevonult és mint honvédtüzér tüzemesteri rangban harcolta végig a szabadságharcot. S e l m e c b á -nyánál megsebesült és Világos után besorozták az osztrák seregbe, ahonnan váltságdíj fejében szabadult.

A helyi legenda szerint Göböl László a templomunk tornyában rejtőzött el s annak északi ablakából nézte végig, hogyan kutatják át a poroszlók a hazát.

Az adakozásban mindig élen járó Fáy Ignác a Pest megyei választmány ülésén 1848. májusában 4000 akó (egy akó 45 liter) bort ajánlott fel a harcoló honvédek ellátására.

Ebből a néhány adatból is kitűnik, hogy a pomázi református magyarok kivették részüket a haza szolgálatából.

Göböl László sírja a pomázi református temetőben

Könczöl Dánielné

PRESBITERI CSENDES NAP 2013. január 12.

Lassan hagyománnyá válik, hogy minden év januárjában lelkipásztorunk a presbiterek részére csendesnapot szervez. Tavaly Albertirsán egy egész hétvégén töltekezhettünk, az idén erre egy hétvégi, szombati napon került sor a pomázi gyülekezeti házukban, melyen azonban nemcsak presbiterjeink, hanem feleségeik is részt vettek. Az alkalomra meghívtuk nt. Fónagy Miklós esperes urat és feleségét, Gabi nénit. A közös éneklés és a presbiter házaspárok bemutatkozását követően Nyilas Zoltán tiszteletes úr rövid áhítatot tartott, majd „A szolgáló élet tanulságai, avagy szolgálókat a gyülekezetben” címmel előbb az esperes úr, majd a nagytiszteletű asszony tartott előadást.

Fónagy Miklós esperes úr előadását élete igéjének, a 139. Zsoltár 5. versének felidézésével kezdte: „Elöl és hátul körülzártál engem, és fölöttem tartod kezedet.”, mely ige végigkísérte egész szolgáló életét. Református közösségünk jövőjét is meghatározza, hogy mindenkor az Úrba kell bizalmunkat vetni, aki fölöttünk tartja kezét, óv és vezet bennünket. A XXI. században is ugyanaz a feladatunk, mint reformátor ősainknek, vissza kell térnünk a forráshoz. Az igei útmutatás alapján a reformáció nem a „reppelő istentisztelet” felé vezet, hanem az igazság ösvényeire. Isten füves legelőkön, csendes vizekhez terelget minket – az örökkévalóság útján.

A gyülekezetbe mindenki kívülről érkezik, a lelkipásztor és a felesége is. Amint ezt mondani szokták mindenütt, ha valaki idegen költözik a faluba, vagy egy városba, ők is mindenütt „gyűntmentek” voltak. A gyülekezetbe érkező első dolga kell hogy legyen, hogy azt kívülről-belülről megismerje. Mindenki kapott karizmat Istentől, ezért komoly lelki munícióval érkezik mindenki a gyülekezetbe, amivel gazdagíthatja a közösséget. A presbiter a gyülekezet vezetésében végzi szolgálatát, akinek mindenkor Krisztust kell maga előtt látnia, Őt kell követnie. Neki nem igehirdetőnek kell lennie, hanem bizonyoságtévőnek, az élete tegyen tanúságot arról, hogy Krisztus tanítványa.

Amikor kimondjuk azt, hogy az „én gyülekezetem”, az nem birtokviszonyt jelöl, hanem azt jelenti, hogy abba a közösségbe tartozom. A koinonia az a közösség, amely Krisztus fősége alatt áll, amely a Krisztus teste. A gyülekezetben mi mindannyian ennek a testnek vagyunk tagjai, akik tehát így vagyunk a Krisztus koinoniájában, azaz Jézus Krisztusban. A közösség azt jelenti, hogy közöm van hozzád, közünk van egymáshoz. A mai kor közösségének ebben is az ösgyülekezetek életének gyakorlatát kell követnie, ami egyszerűen arról szól, hogy ki tudja jobban szeretni a másikat.

Fónagy Miklós esperes úr és felesége, Gabi néni

A gyülekezeti szolgálatban nincs alá- és fölérendeltség, csak mellérendeltség van. Mindenkinek a saját képességei szerint kell gazdagítania a gyülekezetét, mindenkinek magának kell megtalálnia a helyét, és keresnie a szolgálat lehetőségét. „Köteles vagyok”, ez kell hogy áthasson mindenkit, aki a gyülekezetbe tartozónak tartja magát. Azaz tudnom kell, hogy Isten ajándékait köteles vagyok tovább adni, és felelős is vagyok ezért.

A gyülekezet élete nem egyszerűen organizációs (szervezési) feladat, de az a feladatunk, hogy organizmussá váljunk benne, ahol a tagok tudnak együtt örülni vagy éppen sírni. A gyülekezet akkor van „csúcson”, ha úgy működik, mint egy család, mindenki tudja és teszi a feladatát. Az ilyen gyülekezet felkelti a Sátán érdeklődését, mert ő nem szokta ölbe tett kézzel figyelni, ahol jól mennek a dolgok. Megjelenik, és bomlasztani kezd. Megjelenik a széthúzás, a dominancia, a

hatalom kérdése. A gyülekezet élete ugyanúgy hullámzik, mint az ember élete. Egyszer fent, egyszer lent. Amikor úgy érzékeli a közösség, hogy fenn vagyunk, nagyon fontos, nehogy elbízsa magát, de ugyanígy a mélypontra sem szabad kétségbeesni. Térdre, imára! „*Oh könyörgést meghallgató, hozzád folyamodik minden test*” – zárta előadását a nagytiszteletű úr.

Ezt követően, nt. Fónagy Miklósné, Gabi néni tartotta meg előadását, aki a Református Nőszövetség tagja, korábban titkára volt. A szolgáló életéről szólva kiemelte, hogy az nem más, mint más akarata szerint élni, más akaratát teljesíteni. Az Istennek szolgáló életben is azt keressük, mi az, ami az Isten akarata, ami neki tetsző, jó és tökéletes. A szolgáló élet alázatot követel. Jézus édesanyja, Mária példáját hozta fel, aki Isten döntését magára nézve ellenkezés nélkül, alázattal fogadta el, amikor azt mondta: „*Ímhó, az Úrnak szolgálója: legyen nékem a te beszéded szerint.*” Szolgálni azt jelenti, alázattal elfogadom a hívást, és magam is segítőtársakat hívok. Azután naponta imádságban elkérem az Úrtól, mit bíz rám aznap, majd végzem az Úrtól kapott feladataimat.

A gyülekezeti szolgálatáról szóló személyes bizonyoságtétele után Gabi néni egy ábrát rajzolt a táblára, amelyen egy kerekében álló templomot láthattunk, amelyet elől a lelkész húz a családjával, a gyülekezet tagjai pedig a másik végén tolnak. Ez a kép érzékletesen fejezte ki a mondanivalója lényegét, melyet

egy kis történetben mondott el. E szerint egyszer egy lelkipásztor azt álmodta, hogy egy szekeret kellett húznia, amit a gyülekezete hívei toltak hátulról. Kezdetben jól haladt a szekér, de aztán egy idő múltán egyre nehezebbé vált húzni, lassan is haladtak, ezért hátrament megnézni, mi akadályozza a haladást. Látta, hogy mindenki fent ül a ponyva alatt, és már csak egyedül ő húzta a szekeret, ráadásul éppen a lelkipásztort szídták, hogy milyen lassan húzza. Mindenkire szükség van tehát a gyülekezetben. Szükség van a két kezén szolgáló testvérekre is, mert a lelkipásztor csak akkor tudja a gyülekezet szekerét húzni, ha a gyülekezet tagjai is tolják azt.

Egy rövid szünet után félrevonulva külön-külön beszélgettek egymással a hallottakról a presbiterek és a presbiter feleségek, ezt követően pedig közös ebéd zárta a csendesnap alkalmát.

P.A.

portré

„Egymás terhét hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét.” (Gal 6,2)

EGYÜTT ISTEN SZOLGÁLATÁBAN BESZÉLGETÉS FÓNAGY MIKLÓS ESPERES ÚRRAL, ÉS FELESÉGÉVEL, GABI NÉNIVEL

– Egy önmagát bemutató írásában az esperes úr úgy fogalmazott, hogy élete és lelkipásztori szolgálatainak meghatározója, hogy hívő keresztyén, ami szabadságot, felelősséget és közösséget jelent. Ez a három fogalom miként kísérte végig életét, lelkipásztori szolgálatát?

– A szabadság számomra az, hogy minden szabad, ami belefér a hívő keresztyén ember életébe. Az, hogy szabad ember vagyok, azt jelenti, hogy soha senkinek és egyetlen iránzatnak sem adtam el magam, mert az életem egy pontján odaadtam magam Jézus Krisztusnak. Tehát én Óáltala megvásárolt ember vagyok, ezért nem vagyok eladó. Mivel sem az állami, sem az egyházi, sem más hatalmasságoknak nem gazsuláltam, így sem az állami, sem az egyházi, sem más hatalmasságok nem is próbálkoztak velem, nem próbáltak megvásárolni, mindenki számára evidencia volt, hogy én Jézus Krisztus szolgálója vagyok. Az előfordult, hogy próbálkoztak valamilyen zászló alá csábítani, de mindig vigyáztam arra, hogy a belső szabadságomat megőrizsem, nem csatlakoztam semmiféle áramlathoz. Életem és szolgálatom során mindig felelősséggel viseltem azok iránt, akiket az Úr rám bízott, családomra, gyülekezetemre, egyházamra. Ehhez kapcsolódik a közösség vállalásának fogalma, ami azt jelenti, hogy én a Magyarországi Református Egyháznak vagyok elkötelezett szolgálója, és ami tőlem, az energiáimból, képességemből telik, azt itt kell hasznosítanom. Ezért ahova állított az Isten,

igyekeztem teljes erőbedobással helytállni.

– Esperes úr lelkész családból származik, Fónagy Zoltán volt az édesapja, aki szintén egyházmegyének esperese volt. Tudomásom szerint neki is és önnek is sok pomázi kapcsolata, a pomázi református gyülekezettel kapcsolatos élménye volt.

– Ameddig magam vissza tudok emlékezni a pomázi gyülekezettel kapcsolatos élményeimre, az a Demeter Józsi bácsi idejére esik. Demeter József egy kiváló lelkipásztor volt. Ma is megrendítő visszaemlékezni egy apró jelenetre vele kapcsolatban. Mi Tahitótfaluban laktunk, és egyszer, úgy harmadikos gimnazista koromban, a HÉV-en utaztam, és láttam, hogy a Lenfonónál, ahol akkor az istentiszteleti hely volt, ő éppen akkor szeretgette be a gyülekezet tagjait az imaházba. De ismertem gyerekként személyesen is, mert édesapámmal baráti kapcsolatban voltak, nagyon becsülték egymást, többször megfordult nálunk. Gyakran meghívták egymást vendégszolgálatra is. Szűcs Ferenczel teológustársak voltunk, Pap László is régi ismeretség volt, és jól ismerem a jelenlegi lelkészt, Nyilas Zoltánt is, aki akkor került ide, amikor még én voltam az egyházmegye esperese. Őt akkor ismertem meg, amikor Szokolyára kerültek, feleségét, Andikát azonban még régebben, még leányként, a vereasegyházi ifjúságnak volt tagja, akik jártak Tahiba, a konferenciaközpontba, ifjúsági alkalmakra. Olyan házaspár ők, akik szívem szerint valók. Ahogy mi is igyekeztünk a szolgálatunkat betölteni, ugyanazt látom, ennek kontinuitását látom bennük, ezért nagyon szeretem és becsülöm őket.

– A nagytiszteletű asszonynak van egy könyve, amelynek a címe: „Üvegfalak mögött – Papnék könyve”, amiben hasznos útmutatások olvashatók teológusok, pályakezdő lelkészek és lelkészfeleségek számára, de az önök szolgálói idejéből is sok anekdota, sok emlék, történet jelenik meg benne. Az egyik legérdekesebb ezek között az, amikor a nagytiszteletű úr – mintegy alpinista – lefestette a kistarcsai templom tornyát.

– A szükség hozta ezt a dolgot, mert egyszerűen nem volt, aki megcsinálja. A templom maga is romos állapotban volt, mikor odakerültünk, eljutottunk odáig,

hogy sikerült kitarozni, de már senki nem volt hajlandó felmászni, hogy az oromdeszkákat lekenje. Így aztán én voltam a „valaki”, akire hárult ennek a munkának az elvégzése. Fogtam a festékes edényt, meg a pemzlit, felmáztam és lefestettem. Szerencsére nem voltam szédülő. Nem volt annyira rendkívüli dolog, bár ma már biztosan nem másznék fel. Voltak ennél cifrább eseteim is. Volt, mikor lemáztam a kútba, és megjavítottam az elektromosan meghibásodott szivattyút, anélkül, hogy érttem volna hozzá, az sem volt éppen veszélytelen vállalkozás.

– A gyülekezetépítésnek számtalan gondja-baja hárult az önök szolgálatára. Kistarcsán, első szolgálói helyükön, a semmiből kellett a gyülekezetet kiépíteni.

– Kistarcsát szó szerint a semmiből kellett kialakítani. Amikor átvettem a templomkasszát, pontosan emlékszem, hogy 10 forint 50 fillér volt a pénztárban. A gyülekezetbe pedig csak 10-15 idősebb asszonyt-estvér járt. Mégis, valami csodálatos tizenhét évet töltöttünk ott a feleségemmel, mert megtanított minket az Isten örülni az egyes embernek is. Egyesével töltődött fel a gyülekezet, és amikor eljöttünk, tele volt mind a templom, mind a kassa, rendezett körülményeket hagytunk magunk után. Azt szoktam mondani félig tréfásan, félig komolyan, hogy nagyon jó az én utódomnak lenni. Egyszerűen nem tudom elviselni, hogy körülöttem valami ne legyen rendben, ezért tényleg igyekeztem mindennek utána járni, és olyan körülményeket teremteni, hogy az méltó legyen az Isten Igéjéhez. Mindenütt olyan gyülekezetet tud-

Mindenkinek tolnia kell a gyülekezetet szekerét.

A gyülekezetben nem a mi feladatunk a gyomlálás.

ASSISI FERENC IMÁJA (XIII. század)

URAM!

Tégy engem a te békesség eszközévé!
Ahol gyűlölködés van, ott a szeretet magvát hintsem,
ahol igazságtalanság van, ott megbocsátást hirdessek,
ahol kételkedés van, ott hitet,
ahol kétségbeesés van, ott reménységet,
ahol sötétség van, ott világosságot,

ahol szomorúság van, ott örömet.
Ó, mennyei Mester, add meg, hogy inkább vigasztalni akarjak, mint vigasztalódni,
inkább megérteni, mint megértésre találni,
inkább szeretni, mint szeretve lenni,
mert amikor adunk, akkor gazdagodunk,
amikor megbocsátunk, akkor nyerünk bocsánatot,
amikor meghalunk, akkor születünk örökéletre.
Amen.

(Imádság Fónagy Zoltán lelkipásztor – Fónagy Miklós esperes úr édesapja – Bibliájából)

tam átadni, ahol a lelki élet, a gazdálkodás és az infrastruktúra is olyan állapotban volt, amit szeretni és csak folytatni kellett tovább hűségesen.

– Nagytiszteletű úr kosdi lelkész volt, amikor esperessé választották, mely tisztségében többször is újraválasztották, így összesen három cikluson keresztül volt az egyházmegyének esperese. Milyen eredményeket sikerült elérnie ez alatt a tizenhét év alatt?

– Az én alapállásom és esperesi ars poeticám az volt, hogy nem a gyülekezetek vannak az esperesért, hanem az esperes van a gyülekezetekért, és annyiban legitím a szolgálata, amennyiben mindent megtesz,

hogy a gyülekezetekben folyó lelkesítő munka zavartalanul működjék. Én nem magamnak akartam hivatalt építeni, hanem igyekeztem mindenkinek mindenné lenni: ahol segítségre volt szükség, ott segítettem, ahol jó szó kellett, ott jó szót mondtam, ahol dorgálni kellett, ott dorgáltam, de sohasem gyomláltam.

A legnagyobb eredménynek azt tartom, hogy sikerült a gyülekezetek lelkesítőivel, presbitériumaival beláttatni, hogy szükség van egy olyan pénzalapra, ahonnan az építkező gyülekezeteket komolyabb összeggel tudjuk támogatni. Ennek a belátásnak köszönhetően hoztuk létre az egyházmegyei tizedet. Az előző évi gazdálkodás 1/10-ed részét a következő évben erre a célra minden gyülekezet felajánlja. Ezt három lépcsőben léptük meg, az első évben 5 %, a második évben 7,5 % volt, míg a harmadik évben egészült ki 10 %-ra. Ezzel tudtuk az egyes gyülekezetek részére akár 6-7 millió forintot is adni, akik templomot vagy parókiát építettek. Ez nekik komoly segítség volt.

– A nagytiszteletű asszony esperes feleségként hogyan élte meg a szolgálat örömeit, nehézségeit?

– A férjem által elmondottakat kiegészíteném azzal, hogy a tizenhét év alatt tizenkét templom vagy imaház épült az egyházmegye területén, ezen kívül egy óvoda és két iskola létesült. Ezek létrehozása kemény munka volt. Amikor azzal kerestek meg lelkészek és feleségeik, hogy kinőttek az eddigit, és bővíteni vagy újat építeni szeretnének, férjem mindig biztatta őket. Azt mondta, ha egy gyülekezetet az Isten arra indította, hogy elkezdjen azon gondolkodni, hogy templomot építsen, akkor a rávaló is meglesz. Ha van bizodalomunk. Imádkozni kell érte. Volt olyan hely is, ahol fél év alatt épült meg a templom – a semmiből.

Hogy hogyan éltem meg papnéként a férjem mellett töltött éveket? Először nagyon buzgón, de munka mellett. Bejártam dolgozni Budapestre. Ez nagyon kemény időszak volt. Védőnőként Tahi és Leányfalu volt a körzetem, de helyettesítettem Pomázon is. Amikor férjhez mentem, Kistarcsára kerülünk. A körzetembe vissza nem mehettem, közben vártuk az első babánkat, az első fiúnkat. Az Egészségügyi Szakosító és Továbbképző Intézetnek voltam az irodai felelőse, majd Czeizel doktor elvitt magához a genetikára, az Országos Közegészségügyi Intézetbe. Itt beletanultam ki-

csit a fejlődési rendellenességekbe. Második gyermekünk meghalt, én visszamentem dolgozni, amikor pedig a harmadik megszületett, utána már véglegesen otthon maradtam, mert nem ment a kettő együtt.

Anyagi okokból kis házi bölcsődét nyitotunk. Borzasztó strapa volt. Emellett ott voltak a saját gyermekeim is, és mivel a parókia irodai munkáját is csináltam, intézmem kellett a temetéseket és bármi mást, ami felmerült. Ezért mindenféle praktikus játékot kitaláltam a gyerekeknek, hogy amíg az irodán vagyok, ellegyenek. Az Úristen nyilván erre választott ki, ezért tehát nem volt kérdés, hogy ha jönnek az emberek, akkor én ezeket a dolgokat intézmem. Nem lázadoztam ezért. Az Úristen mindig figyelmeztetett, hogy más a magvetés és más az arató, nem az embereknek kell tetszeni.

Az esperes-feleségi szolgálat egészen más volt. Én a férjem lelkipásztor kollégáit nem tudtam úgy kezelni, mint egy lelkipásztort, aki idejön valamiért, hanem közvetlenebb, inkább testvéri kapcsolatot igyekeztem kialakítani velük. A végén eljutottam oda, hogy nem is a férjemhez jöttek, hanem inkább hozzám, mondván, „ne is zavarjuk ezzel az esperes urat”. Végül akaratlanul is amolyan lelkigondozói szolgálat lett ebből.

Sok mindenbe belekerültem, amit eredetileg nem szerettem volna. Így voltam húsz évig az iszákosmentő misszióban, mélyvízben, nagyon keményen. Mindig megtaláltak, akik megkérték arra, hogy vállaljak fel egy-egy alkoholbeteg. Ebből egy lelkigondozói beszélgetés alakult ki a családdal, azután kezdődött az utánajárás, rendbetevés, hogy a beteg talpon maradjon. Voltak, akik meghaltak, mert már későn kerültek oda, az Úristen másként rendelkezett, de voltak gyógyult és szabadult betegek, bár azt szoktuk mondani, hogy ebből nem lehet meggyógyulni, csak szabadulni.

Az alkalmunkon a presbiter asszonyokkal is pont egy hasonló esetről beszélgettünk, egy dro-

gosról. A családok általában nem azt nézik, hogy miért jutott oda, hanem hogy odajutott, és minket tesz tönkre, a családot, ő a család szegénye. De hogy ezeknek az embereknek előtte milyen életük volt, hogy mi történt velük, milyen törés, vagy bármi, ami miatt megfogták a poharat, azt nem szokták kutatni. Az Úristen valahogy megadta azt az energiát, hogy mint egy boldog megszállott, segítők legyek. Akárkinek kellett valamit segíteni, én mentem és igyekeztem elintézni. A családom megsínylette. Bár nem mondták, de sokszor volt úgy, hogy mindent ott kellett hagynom, mert mennem kellett, valamit el kellett intézmem az ügyekben. Hajt a segíteni akarás, és ez a mai napig is így van.

– *Esperes urat tavaly október 1-jén búcsúztatta el a kisváci gyülekezet, mert nyugdíjba vonult. Nyugdíjas lelkipásztorként hogy tervezi nagytiszteletű úr a nyugdíjas életét?*

Nyilas Zoltán lelkipásztorunk Gabi néniért köszöntötte

– Még nincs utódom, most helyettes vagyok, önmagamot helyettesítem. A presbitérium kérte, hogy vállaljam el. Nyugdíjas éveimtől azt remélem, hogy békességben fogunk élni, bár – azt szoktam mondani –, hogy a lelkesítő szolgálatból hivatalosan nyugdíjba lehet menni, de a palástot nem lehet szögbe akasztani. Kész vagyok arra, hogy ha hívnak, akkor szívesen szolgáljak. Ott, ahol tud az Úr használni, kész vagyok hasznosítani magam, illetve használni a Krisztus ügyének. Szeretnék a családdal lenni, gyermekeinkkel, unokáinkkal, tehát ami aktív szolgálati időnkben deficitként jelentkezett, azt most valamennyire pótolni. Igyekezünk olyan családi életet élni, hogy az szép, békés és tisztességes legyen. Ennél több ambíciónk nincsen. Puskás Attila

A presbiterék és feleségeik a vendégekkel

TIZENÖT ÉVES A PSALMUS KÓRUS

1998. január 19-én alakult meg gyülekezetünk kórusa, a Psalmus Kórus. Visszanézve hamar elszállt ez a tizenöt év. Pap László tiszteletes úr kérésére alakította meg Ásztai Csabáné Katalin a kórust. Ez valahogy úgy történt, hogy Katikánk attól tette függővé a kórus létrejöttét, hogy lesz-e elég jelentkező. Pap László, az ő ismert temperamentumával, ezt egyszerűen megoldotta, úgy, hogy a következő bibliaórán résztvevőket mind felírta és átadta a névsort Katikának. Ebből kellett kórust kovácsolnia. Katika, mint ahogy egy keresztyén emberhez illik, úgy gondolkodott, hogy mivel ez egy egyházi kórus lesz, az Isten segítségével majdcsak lesz belőle valami. Ehhez persze ő minden pedagógiai tudását hozzáadta, és egész az alapokról indulva mindent elmagyarázott a kóruséneklésről. Nemsokára egyre többen jelentkeztek az énekelni szerető gyülekezeti tagok, és csakhamar kialakult egy körülbelül ötven tagot számláló kórus.

Hetente egyszer két órás kóruspróbával indult a tanulás, mely a mai napig tart. Nagyon sok éneket megtanultunk – eddig úgy 170 körülit –, és mindig a tarsolyunkban van ebből 15-20, melyet egy-két próbával bármikor elővehetünk. A kórus azóta is tartja ezt a létszámot.

A kórus legfontosabb hivatásának az istentiszteleteken, egyházi ünnepeken való szolgálatot tartja, hiszen mindenekelőtt erre hívatott el. Emellett szívesen éneklünk bárhol, ahová hívnak minket. Számunkra mindig öröm, ha Urunk Krisztusunkhoz imádkozhatunk éneklésünkkel. Részt veszünk az Egyházmegyei Kórustalálkozókon, és Ásztainé Katika megszervezte a Pomázi Kórustalálkozót is, ahova a pomázi és környékbeli kórusokat szoktuk meghívni. Mondhatni, mindig nagyon jó hangulatú találkozó szokott lenni, és számon tartják a kórusok is, hogy mindig részt vegyenek rajta.

A katolikus Szent Cecília kórossal is felvettük a kapcsolatot még az első időkben, így minden évben egyszer ők, egyszer pedig mi szolgálunk a másik felekezet hívei között.

Régi kapcsolat fűzi kórusunkat két határon-

hogy jobban megcsodálhassuk a magas hegyről alázóduló hét vízsugarat, ami valóban káprázatos látvány volt.

Szoktunk énekelni különböző ünnepeken, ahova meghívást kapunk, és szomorú alkalomokkor, temetőben. Így búcsúztunk lelkipásztorunk temetésén, kórustársunk is távozott már közülünk, tavaly pedig fájó szívvel vettünk végső búcsút kórusvezetőnkől, Ásztai Csabánétól, szeretett Katikánktól. Két évvel ezelőtt derült ki, hogy sajnos hirtelen csapott le rá a súlyos betegség, aztán egy rövid időre visszatért még közénk, de az elmúlt évben eltávozott közülünk, hazatért a Teremtőhöz. Isten nyugtassa, soha nem feledjük el, és tovább folytatjuk, amit elkezdett.

Most Bíró Krisztina lett a kórusvezetőnk, aki egyedül kénytelen megbirkózni ezzel a nehéz feladattal. Ugyanis Blaskóné Tímár Eszter, aki Katalin mellett szintén vezényelte a kórust, egyenlőre a két kicsi gyerek miatt nem tud eljárni a kóruspróbákra. Nagy örömünkre szolgál, hogy Kriszta mindent megtesz a kórusért, reméljük, így még sokáig együtt énekelhetünk.

Végül hadd legyen ez az írás egy kis toborzó is, mert szükség van a kórus fiatalítására, hiszen az első generáció lassan kihull, és kellene az utánpótlás. Biztatásként hadd mondjam el, hogy mindenki, aki csatlakozik hozzánk, úgy érzi, hogy felfrissül a próbák alatt. A próbák vidám és kellemes hangulatban telnek, jókat nevetünk egy-egy humoros megjegyzésen, melyet a "Kronikánk"-ban is összegyűjtünk, majd felidézések, például évfordulókon, ismét nevetni tudunk rajta.

Mindent összevetve éneklésünkkel az Úr dicsérete a legfontosabb számunkra, és természetes, hogy örömről telik benne.

Áldás Békesség!

Andrási Jánosné, Marika

Kórusunk 1999-ben

túli kórushoz is. A marossszentgyörgyi Reménység Vegyeskari testvérkórusával fogadtuk a Reformátusok Világtalálkozóján, 2002-ben, később pedig a Zilah Belvárosi Templom kórusával is kapcsolatba kerültünk. Ezért cseretalálkozókat tartunk mindkét kórossal.

Egyszer összeszámláltuk, hogy milyen helyeken éneklünk, érdekes dolgok derültek ki. Természetesen leggyakrabban templomokban, de éneklünk erdőben, mezőn, amikor erdélyi utazásaink során megálltunk próbálni, arborétumban, az olaszországi Meránóban, itthon is Vác-rátóton, hegyek között, a Tordai-hasadéokban, vagy Norvégiában, a szemet gyönyörködtető havasok árnyékában, parkokban, saját kedvünkre, amikor is körénk gyűltek az éppen arra sétáló emberek és a végén nagy tapsal hálálták meg a rögtönzött produkciót. De éneklünk repülőgépen is, tízezer méter magasan, amikor Norvégiába utaztunk. Kis színpadon, nagy színpadon, Marosvásárhelyen a színházban, a szépséges Kultúrpalotában. Norvégiában hajókompon a kapitány kérésére, aki ingyen vitt bennünket a világ legszebb fjordjában, ha éneklünk. Sőt, a Hétnővér-vizesésnél még egy fordulatot tett a kedvünkért,

Február 9-én kórusunk a jótékonyági hangversenyünkön közreműködött

A jótékonyági hangverseny adományait idén templomunk felújítására fordítjuk

református jelképeink

A KAKAS

A szimbólum fogalmáról tudjuk, hogy legalánosanabb értelemben olyan jel(kép), amelyhez egy jelentés kapcsolódik. A jel mindig túlmutat önmagán, nem önmaga jelentésében van a lényege, hanem abban, amire utal. Jel és jelentés között tehát mindig van egy logikai kapcsolat. Hogy milyen logikai kapcsolat van a kakas, mint jelkép, illetve annak keresztyén jelentése között, annak megállapításához érdekes módon elegendő a szimbólum szó eredeti értelmét felidézni. A görög symbolum szó jelentése: összefoglalás. A „Symbolum apostolorum” („Apostoli hitvallás”) a keresztyén hitelvek összefoglalása, hittünk foglalat, legfőbb hitvallásunk. A szimbólum jelentése tehát: hitvallás, és éppen ez az a kapocs, ami összeköti a kakas jelképét annak keresztyén jelentésével, hiszen a hitvallás kiállás Jézus Krisztus mellett. 2013-ban különösen is aktuális erről szólni, mert egyházunk Zsinatának határozata az idei évet a hitvallás évének nyilvánította, a Heidelbergi Káté 450. évfordulója alkalmából.

Bár nem ismeretlen az Ószövetségben sem, melyben a kakas a büszkeség jelképe, de az Újszövetségben vált általános keresztyén szimbólummá, abban az ismert bibliai történetben, mely szerint Jézus az Olajfák hegyén így szólt Péterhez: „Bizony, mondom néked, hogy ezen az éjszakán, mielőtt a kakas megszólal, háromszor tagadsz meg engem”. Mikor pedig mindezek beteljesedtek, és Péter egymás után háromszor tagadta meg Mesterét, visszaemlékezett Jézus szavaira, „és keserves sírásra fakadt” (Mt 26,34,75).

A kakas emlékeztet bennünket a Krisztust megtagadó Péter alakjára, az ő példáján keresztil pedig a saját gyarló, esendő voltunkra, arra, hogy mindannyian „Péterek” vagyunk, akik nap nap után megtagadjuk Krisztusunkat. Eszünkbe juttatja, amit tudnunk kell magunkról, hogy legbensőbb énünkben semmi jó nincs, még ha abban az illúzióban is ringatjuk magunkat, hogy alapjában véve jó emberek vagyunk. Péter is ezt hitte, mikor azt mondta Jézusnak: „Ha meg is kell halnom veled, akkor sem tagadlak meg.” (Mt 26,35) De mégis megtagadta, hiába fogadkozott, nem állt ki Jézusért. A maga életét mentette. Pedig – Lukács evangéliumában olvassuk, hogy – Péter volt az első, aki vallást tett róla, mikor Jézus megkérdezte a tanítványaitól: „Hát ti kinek mondotok engem?”, mely kérdésre Péter így felelt: „Az Isten Krisztusának” (Lk 9,20) Tudta tehát, hogy Jézus az Isten Krisztusa, aki azt tanította: „Mert aki meg akarja menteni az életét, elveszti, aki pedig elveszti az életét énért, megmenti azt.” (Lk 9,24) Biztos nem véletlen, hogy ezt éppen Péter vallástétele után mondta Jézus, mintha előre figyelmeztette volna Pétert.

Pétert a kakaskukorékolás ráébresztette, hogy

valójában nem megnyerte, hanem elvesztette az életét, mert a pusztá fizikai lét, Jézus nélkül – halál. Bűne hatalmas súlyként terhelte lelkiismeretét, ezért fakadt keserves sírásra. Úgy van az, hogy amikor az ember tehetetlen önmagával szemben, amikor minden összeomlani látszik, amikor kakasszó, harangszó egyszerre rikoltja, zengi, hogy a megmentett élete semmit nem ér, akkor kitör belőle a zokogás, és bocsánatért, kegyelemért esedezik, attól, akitől elfordult, akit elhagyott és elárult. Mert az ember a maga erejéből meg nem állhat, hogy megtartsák, kegyelemre van szüksége.

A kakas szava tehát mindannyiunkat bűnbánatra hív, igazi megtérésre, igazi hitre és Jézusban való hűségre, a róla való hitvallásra. Ahogyan a tavaly 300 éve született erdélyi Bod Péter „Szent Hilarius” című művében írja: „Mire való a templomok tetején a kakas? Hogy midőn látják a bűnösök, emlékezzenek meg arról, hogy a kakasszóra a Krisztust megtagadó

Péter megtért, ők is térjenek meg s kegyelmet nyernek. A próféták és apostolok írásokban gyönyörűséges kakasszó ez: Serkenj fel te, ki aluszol és kelj fel a halálból, és megvilágosodik néked a Krisztus!”

A kakas jelképe már az ókeresztyénség idején a Krisztusért küzdő keresztyénekre utalt, később pedig, a IX. századtól kezdve kezdtek fémkakast helyezni a templomok tornyára, ami a hívők számára nemcsak a bűnbánatra figyelmeztetett, hanem a sötétség feletti győzelmet is jelentette a

Kakasos dísz a csobánkai imaházon

SÍK SÁNDOR
PÉTER SÍRÁSA

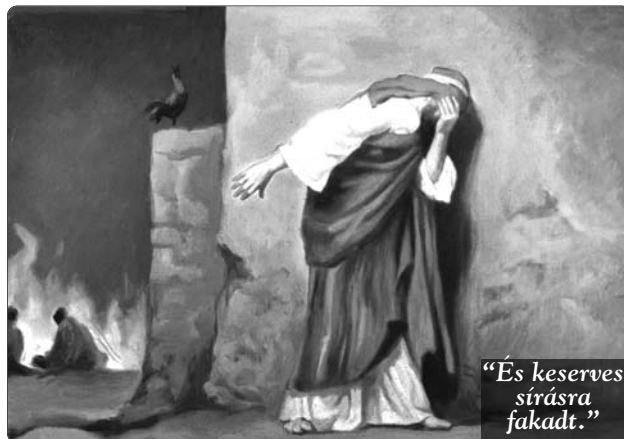
És lőn, hogy a kakas másodszer szólala.
A csamokban nevetek a római vitézek,
Visszhangozt szavuktól a főpap udvara.
És megfordult az Úr s az ő szemébe nézett.

És akkor minden elmúlt és minden elmaradt,
És minden elmerült hideg nagy messzeségben,
A szolgálak és vitézek, fegyverek és falak,
És nem volt semmi többé, csak az a szörnyű két szem.

Csak az a könnyes két szem. És nem volt semmi más:

Csak ő volt és a Krisztus. És az a villanás,
Melyen az örök titkok minden rejtelme rezgett,

Melynek zengő villáma szegény szívére hullt.
S lőn, hogy az oszlop mellett Péter megtántorult,
És eltakarta arcát és halkán sími kezdett.

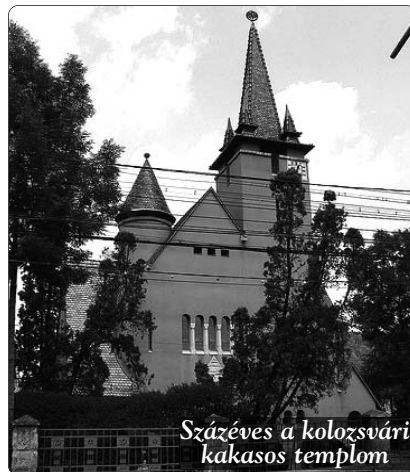

„És keserves sírásra fakadt.”

megváltás fénye által. A kakas tehát az újjászületésnek, Krisztus feltámadásának szimbóluma is.

A reformáció olyan erősen magáévá tette a kakas jelképrendszerét, hogy kifejezetten református jelkép lett, és templomépítészetünknek köszönhetően a betlehemi csillag után a kakas terjedt el leginkább templomtornyaink csúcsdíszeként. Így lett több nagyvárosi templom is (például Miskolc, Szeged, Kolozsvár) „kakasos-templom”. De láthatunk kakasos ábrázolásokat templomtetők kerámiáin, festett kazettás mennyezeteken, a vasból formált kilincseken és rácsokon, néha még úrasztali terítőkön is.

Hogy miért vált a reformáció évszázadaiban a kakas kifejezetten református jelképpé, Szabó Imre református esperes (a sorozatunkban már idézett könyvében) a református egyház üldöztetését tartja meghatározó oknak. Az elnyomás legsötétebb évtizedeiben a reformátusok a csillag mellett a kakast is a tornyaira tették jelvényül, mint az éberség jelképét

Százéves a kolozsvári kakasos templom

és a szunnyadó lelkiismeret ébresztőjét. A magyar református egyház „háromszázados küzdelmében szakadatlanul ellenséges környezetben, üldöztetés, nyomorgatás, eltiprás veszélyei között élt, nagyon sokszor került abba a helyzetbe, amelybe Péter, hogy a maga életét a Krisztus megtagadása árán tarthatta volna csak meg. S nagyon sokszor került abba a veszélybe, hogy lelkiismerete elszunnyadjon s megfeledkezzék arról a küldetésről, amelyet a magyar lélek megtartására megbízatásul kapott.”

A kakasnak kell felrésznie megfélemlített lelkiismeretünket az elszunnyadásból, „amikor a hitvalló bátorság e világ megfélemlítése és gúnyolódásai között megbénul, vagy ellankad”.
Puskás Attila

A TELEKI-CSALÁD

Egyházközségünk történetében jelentős szerepet játszottak azok a családok, akik református vallásuk szerint gyülekezetünk tagjai és sokszor elöljárói voltak, és akik a társadalmi hierarchiában elfoglalt magasabb helyzetükből adódóan mindig nagyobb arányú anyagi szerepvállalással segítették közösségüket. Ezek a családok nemcsak hívő emberek, hanem gyülekezetünk patrónusai, támogatói voltak, akik számtalan esetben bizonyították, hogy mindenkor szolidárisak és lojálisak voltak református egyházközségükhöz, akikre mindig számíthatott a gyülekezet, és nemcsak anyagi értelemben. Ilyen elkötelezett pártfogója volt a pomázi gyülekezetnek a Teleki család is, akiket a történelem viharai ugyan elsodortak hazánkból, de azért még mindig tartják a kapcsolatot szülőföldjükkal.

Teleki Gábor Brüsszelben élő Teleki-családtag például gyakran levelezik Demeter Miklóssal és feleségével, Ilonával. Az elmúlt év végén, jelezve felé, hogy gyülekezeti újságunk szeretne valamilyen módon megemlékezni a Teleki családról, elküldte édesapjának, Teleki Józsefnek, gyülekezetünk egykori főgondnokának Szűcs Ferenc lelkipásztorhoz 1980-ban írott levelét, amelyben röviden összefoglalta a Teleki család történetét. Ezt a levelet és Szűcs Ferenc tiszteletes úr válaszát azzal a reménységgel adjuk közre, hogy ha nem is teljes mélységében, de legalább sejtethetően felidézi előttünk, mai református hívőknek, kik voltak azon elődök, akik pártfogóként sokat tettek azért, hogy hitünket ma is rendezett körülmények között gyakorolhatjuk.

TELEKI JÓZSEF LEVELE SZŰCS FERENC LELKIPÁSZTORHOZ

A pomázi presbitérium számára megőrzés végett.

Nagytisztelétű úr!

Elnézését kérem, hogy soraimmal alkalmatlankodom, de úgy érzem, mivel nem volt szerencsém megismerkedni Nagytisztelétű úrral, hogy pár adattal szolgáljak a Teleki családra vonatkozólag, hogy némi nyoma legyen az egyház okmányai között.

Születtem Gyömrőn, 1900. május 10-én. Atyám, Teleki Tibor, anyám Széchenyi Alice, anyai ágon Széchenyi István egyenes leszármazottja, aki dédanyám volt.

Feleségem, született Iharos, Somogy megye, 1910., Pallini Inkey Mária, apai ágon Eötvös József, az első közoktatási miniszter dédunokája. Ez évben ültük meg, Istennek hála, 50. házassági évfordulónkat. Két gyermekünk van: Ágnes, a lövényi egyetem végzett patológusa és Gábor, elektromérnök az USA-ban. Öt unokánk van. Vöm, Dr. John Garfield agysebész. Menyem, Teleki Gáborné, született Tcharkov Natalia, nyelvész, anyja, született Barna Szőgyényi Sarolta, szimultán fordító a Nemzetek Szövetségénél 10 év óta New Yorkban, felszólalókat francia és angol nyelvből fordítja spanyolra.

En 15 éven át a pomázi egyház főgondnoka voltam boldogult Paczolay Péter és Demeter lelkesek mellett.

A Teleki nemzetség Erdélyből származik, napjainkban – szétszórva a nagyvilágban – 60

férfi és 40 női tagja van a családnak. Erdélyben egy család, Marosvásárhelyen, Teleki Mihály, felesége, született Tisza. Budapesten él családjával Teleki János ügyvéd, felesége, született Dr. jur. Palatinus Mária, két fiúk van, Sándor és László (ez a Teleki a katolikus ágból való).

sodik fiú István, a Kaiser Engineering amerikai vállalat igazgatója Mexikóban. Teleki Géza (Pál fia) nyugalmazott egyetemi tanár, geológus Washingtonban, ennek fia, Pál oceanografus mérnök. Teleki Arvéd vállalati igazgató Hustonban (USA).

Teleki László boldogult öcsém fiai: Géza egy nagy schweizi érdeklésviselet igazgatója, Miklós, dr. med. belgyógyász, mindketten nősek és Baselen laknak.

A Teleki nemzetségnek egy közös, 30000 holdas erdőbirtoka volt Dolhán (ma a sov. uni. területén). Ennek fele az erdélyieké, a másik fele a magyarországi ágé volt. Az erdélyiek az első világháború utáni viszonyok miatt az eladás mellett döntöttek, így a család az egész uradalmat eladta a cseh Máltai Lovagrendnek. Ebből a bevételből (ami atyámra jutott) újjították fel szüleim a pomázi Wattay kastélyt (ma árvaház). A költségek 250.000 forintra rúgtak. A pomázi uradalom területe 2600 kat. hold volt (főleg erdő), melynek nagy részét (a kivá-

gott erdő területek holdjait) 100 koronáért atyám a század elején a közbirtokosság tagjaitól vásárolta.

En itt élek az 1956-os forradalom óta Belgiumban. Csendesesen megvagyunk. Sok mindenem mentünk át, az emberektől igazságot nem remélünk, egyedül Istenben bízunk.

Isten áldását kérve az egész presbitériumra, szeretettel küldi meleg üdvözlését régi hívők.

*Teleki József
Bruxelles, 1980. november 26.*

Teleki József fényképe a '70-es évekből

Őseim közül Teleki József az 1791-ben lefolyt zsinatnak elnöke volt, később koronaőr. Teleki László a 48-as kormány politikusa, Kosuth Lajos párisi megbízottja. Teleki Pál (a kat. ágból), a mártír miniszterelnök, egyetemi tanár. Teleki Tibor (atyám) koronaőr, a pesti egyházmegye elnöke több éven át, meghalt 1942-ben. Teleki Béla (bátyám) volt Zala megye főispánja, ennek fiai Tibor, volt sárospataki diák, a Renault-művek egyik igazgatója Buenos Airesben, a má-

SZÜCS FERENC LELKIPÁSZTOR LEVELE TELEKI JÓZSEFHEZ
Pomáz, 1980. december 10.

Kedves Testvérem!

A gyülekezet nevében is hálásan köszönöm visszaemlékezéseit, ill. a Teleki családra vonatkozó feljegyzéseket. A presbitériummal ismertettem és az egyházközség iratai között megőriztük. A gyülekezet tagjai közül, különösen az idősebbek, hálával és nagy tisztelettel gondolnak Önre, úgyis mint a gyülekezet egykori főgondnokára. Sajnálom, hogy látogatásakor nem volt alkalmunk a találkozásra. Tavaly emlékeztünk meg arról, hogy 150 éve fejeződött be szép klasszicista templomunk építése és arról is, hogy milyen szoros szálak fűzték össze a református gyülekezetet a Wattay családdal és a kastéllyal.

Kívánjuk, hogy a mi nemzedékről-nemzedékre hűséges Istenünk áldja meg Mindnyájukat és kérjük, hogy továbbra is őrizze meg szeretetében a falut és benne kis gyülekezetünket, amelyben – Istennek hála – gondjaink mellett az életnek és élni akarásnak szép jeleivel is találkozunk.

Áldott karácsonyt és boldog Újévet kívánva, tisztelettel köszönti:

Szücs Ferenc lelkipásztor

ORBÁN LÁSZLÓ
A FELÜDÜLÉS TITKA

Kinek kebelében hit mécsese lobog,
Szebben ragyognak rá a fénylő csillagok.
És aki másokért imádkozik sokat,
Lehajol hozzá a kéklő égboltozat.

Viszont ha szívünkben hő szeretet nincsen,
Biztos jele annak: nincs velünk az Isten!
Szeretetnek lángja lobogják fel bennem,
Szívemet kihűlni ne engedd, Istenem!

Töltsön be minden nap a hűség és hála,
Szüntelenül az Úr magasztalására.
Legyen a Biblia előttem mércéül:
„Aki más felüdit, maga is felüdüli.”

Budakalász, 1997. január 6.

A POMÁZI BIRTOK ÉS A HÁZ RÖVID TÖRTÉNETE

Pomáz közbirtokossági birtok volt a XVIII. században a következő családok között: Wattay, Radvánszky, Podmaniczky, Kulifay, Teleki, Mares és Tregele. A fő jövedelmet nyújtották a nagy

Mivel a volt társbirtokosoknak Pomázon házaik voltak, a kastély az alsó épülettel a Teleki családnak jutott. 1927-ig a kastély részben gabonaraktár, részben lakóhelye volt egypár alkalmazottnak. Teleki Tibor és fiai gyakran jártak Pomázra és ilyenkor Osztrólczyk Pál intézőnél szoktak meghálalni.

1927-ben Tibor és felesége, Széchenyi Alice megkezdték a nagy ház renoválását, megőrizve annak barokk stílusát. A tervet Leixner bécsi építész készítette el. A munka végrehajtását Moldoványi építési vállalkozó végezte, Ledvinka építész (Leixner barátja) felügyelete alatt. A renoválás folyamán külön hangsúly lett helyezve az

Svéd Vöröskereszt védőzászlaja alá került és menedéke lett több, a budapesti bombázások elől menekülő családnak, úgyszintén egypár Erdélyből menekülő családtagnak. Az alsó pince a falu óvőhelye lett.

A szovjet csapatok (december 26-i) bevonulásakor a ház meg lett szállva. A lakók, a Teleki-családot beleértve, szállást kaptak a falubelieknél. A ház külseje ugyan nem sérült meg, harcok nem lévén Pomázon, a belső berendezés úgyszólván megsemmisült.

1945-46-ban az orosz katonaiskola/kórház távozása után az angol főmegbízott (Gascioigne) kérte a ház rendbetételét a külügyminisztériumtól, mert nem akart Pesten a romok között élni. Utóda csak rövid ideig élt itt, így a ház újra üres lett.

1947 folyamán rövid ideig a nemzetközi Sava the Children Fund árvaház vette át a házat, majd a Népjóléti Minisztérium vette át félárva lányok számára. Ekkor lett a ház erősen átalakítva belülről, úgyszintén a padlásrészben szobákat tetettek. A tetőből nyíló ablakok ebből az időből származnak.

A Teleki család 1956-ig a kert alján lévő épületben élt.

Teleki József

Teleki József a családjával a '80-as években

kiterjedésű szőlők és ezért épült 1750-ben, a Meselia szőlőkkel borított hegy alján, Pomáz község felett a nagy ház. Alatta két emeletes présházzal, pincével, melynek kijárata majdnem a katolikus templom térig ért.

A házat Wattay Pál építtette barokk stílusban. Wattay Pál nővére, Borbála, anyja volt báró királyfalvi Roth Johannának, férjezett Teleki Józsefnének, a későbbi koronaőrnek. Általa több más birtok is került a Telekiek tulajdonába.

A közbirtokosság a Wattay Pál által épített házat igazgatósági épületnek használta, ahol a szőlők jövedelmét egymás közt elosztották. Mikor a birtokot Teleki Tibor (Gyömrő, 1871-1942, az utolsó tulajdonos apja) Gyula nagybátyjától megörökölte, a Közbirtokosság már elosztotta volt az erdőket, mezőgazdasági földeket, valamint a szőlők területét. Ebben az időben veszték ki a szőlők, nagyrészt mert az Amerikából behozott szőlő alanyokkal behozták hazánkba a filoxérát is, ami a hazai szőlőket megtizedelte.

ablakok körüli terméskő keretekre: ilyen kőkeret nagyon ritka lévén Magyarországon. A ház falai 70 cm szélesek voltak, lejjebb a falak kiszélesedtek és elérték a 120 cm-t. A renoválási munkák a kemény telek miatt elhúzódtak 1930 tavaszig, amikor Teleki József, Tibor második fia ideköltözött fiatal feleségével. A ház körül egyetlen fa sem volt. A kertet a teraszokkal, lépcsőkkel, a bokrok és fák ültetésével a fiatal házaspár hozta létre és szépítette.

Az 1944-es év folyamán a ház a

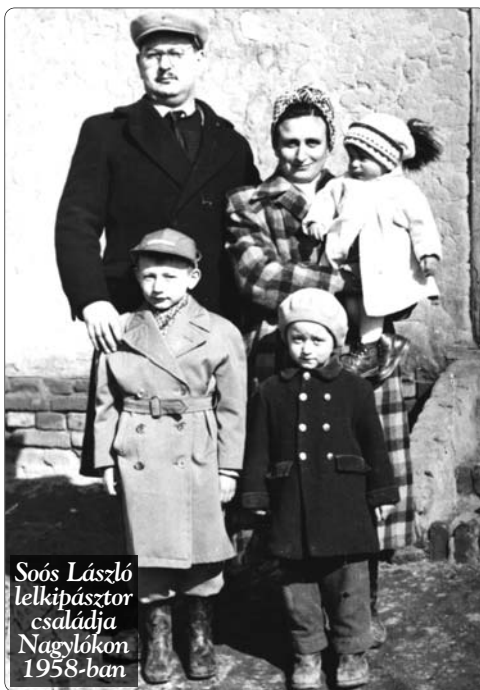

A Teleki-Wattay kastély

EMBER A HÓ ALATT

Magyarországon a keresztyén egyházak nagy része, különösen a történelmi egyházak – népegyház. A népegyházat általában a hitvalló vagy missziói egyház ellentétéként szokták meghatározni, pedig ezek nem egymást kizáró fogalmak. Ugyanakkor mégis van valami alapja a megkülönböztetésnek, mert a népegyházat sokszor nem éppen a bibliai alapokon nyugvó egyházfegyelem jellemzi. Nagylókon is számon tartottunk sok olyan reformátust, aki sem a gyülekezeti életben nem vett részt, sem az egyház fenntartásáért nem vállalt anyagi felelősséget. Ez tehát nem nagylóki specialitás volt, ez a népegyházi jellegből fakadt.

Többek között volt egy család, amelyik szerepelt az egyháztagok névsorában, és ha történetesen valamilyen szertartásra, úgymint keresztelelésre, esketésre vagy temetésre volt szüksége, természetesen tartott igényt az egyház „szolgáltatásaira”, de azonkívül semmilyen kapcsolatot nem tartott vele. Ez még nem lett volna olyan nagy baj, kellemetlenebb volt az, hogy olykor ellenségesen is viselkedett. Amikor az illetékes presbiterünk megemlítette a családnak, hogy a gyülekezet tőlük is köszönettel elfogadná

Soos László
lelképásztor
családja
Nagylókon
1958-ban

mával Marika volt a kísérőm. Amikor az ember kijön Hantostól Nagylók felé, az országút erősen emelkedik. Kemény téli idő volt, és azon a vasárnap estén is erősen havazott, a szél pedig hordta a havat. Az emelkedő aljára úgy összehordta, hogy néhol fél méteres volt a hó, alig tudtunk átgázolni rajta. Nem volt egy könnyű kirándulás. Igyekeztünk is hazafelé, mert mind erősebben havazott. Félünk, hogy végül még nem tudunk áttörni a hófúvásokon.

Az emelkedő alján tapostuk a havat, amikor keresztül estem valamin. Gondoltam, talán egy farönkben botlottam meg, amit betemetett a hó. Tovább is akartam menni, de Marikát furdulta a kíváncsiság, hogy mégis mi lehet ott a hó alatt, és elkezdte a kezével széthányani a havat. Ekkor döbbsentünk meg: a hó alatt egy ember feküdt, azon estem át. Most mit tegyünk? Mi ketten nem bírjuk elvinni még a több száz méterre levő faluszéli kocsmáig sem. Nem tudtuk, ki lehet. Ta-

Soos László
nagylóki
lelkészként

éppúgy házaknál jöttünk össze, mint Világosban. Már megszerveztük a kántori szolgálatot, és így nem kellett a sötét éjszakában egyedül kóborolnom. Minden istentiszteletre és bibliaórára valamelyik kántorommal együtt mentem, ami nemcsak az éneklésben, hanem a hazamenetelben is biztonságot jelentett.

Az említett eset alkal-

láltunk nála egy személyi igazolványt, így zseblámpánk fényénél ki tudtuk betűzni a nevét. Marika meglepődve kiáltott fel: „de hát ez az Ivánszki gyerek!”

Valóban ő volt, aki kijelentette, hogy neki semmi szüksége nincs papra. Gyorsan megpróbáltuk életre kelteni, dörzsöltük hóval az arcát, a kezét, és elég hosszú kísérletezés után végre kinyitotta a szemét. Hála Istennek, visszatért belé az élet. Kértük, jöjjön velünk, hazakísérjük. Merre van rá bámult, majd szó nélkül, sietős léptekkel elindult a kocsmá felé. Ő, akinek soha életében nem lesz szüksége papra.

Soos László lelképásztor

a minden egyháztagunktól elvárt egyházfenntartói járulékot, a család egyik fia gőgösen odavetette neki: „Aztán mi a fenének fizessék én az egyháznak? Nincs nekem semmi szükségem a papra, nem is lesz soha életemben.”

Templomba sem járt senki a családból. A család férfi tagjai – legalábbis ez a fiú biztosan – szorgalmasan látogatta azt a „templomot”, ahol nem úrvacsorai bort mértek. Nemcsak a nagylóki, hanem a hantosi kocsmában is törzsvendég volt. Ezt a tényt tudomásul vettük, hiszen senkit sem lehet az egyházba bekényszeríteni, s mivel a hit Isten ajándéka, senkitől sem lehet számon kérni, ha nincs neki.

Egyszer azonban egy rendkívüli eset történt. Esti istentiszteletet tartottam Hantoson. Ekkorra már többen beköltöztek a világosi reformátusok közül a mesterségesen kiépített új hantosi faluba, úgyhogy ott is szükségessé vált istentiszteleti alkalmak tartása. Saját helyiségünk ott sem volt,

Valahol a szőrványban

EBESTÉNYNÉ JÁGER ORSOLYA

JÓNÁS

Ninive ormán szélfúta csöndből faragva
mordul az égből az Örök Úr haragja,
a nagy várost kémleli komoly gyötrellemmel,
vajon lakozik-e itt még egy-két igaz ember?
s mert egyet sem talál, haragja parttalan.
Vigaszt hol leljen, ha Ő is vigasztalan?
Majd megpihen végül útján nagy sokára,
kincsként bízva titkát Amittaj fiára.

Így szól az Úr hozzá: Indulj, menj Ninivébe,
robbanj üstökösként a tékozló sötétbe,
csóvát csiholva csöndnek tarajából,
indulj Jónás! Ő, bár ment volna szavatól,
de zord tekintettel átkozta a napot,
majd feje lehorgadt, konokul hallgatott.
Hajója szállt végül, talányok talánya,
hogy bőszen induljon - egy másik irányba.

Útra kelt hát Jónás, kora virradóra,
mogorván dünnögve szállt fel egy hajóra,
hogy Tarziszba menjen, a legtávolibb pontra,
egy másik ügyért ott, akár vérét is ontva.

Dúlt vizeknek tükrén felkorbácsolt örvény,
felbószult matrózok, a túlélés a törvény.
A rettegés döntést szül, valaki vétkezett,
ő lenne valóban, ki legvégül érkezett?

Felkorbácsolt vizek, a hajó mélye katlan,
Jónás alszik itt, mintegy öntudatlan.
De felrzza álmából tenger kapitánya,
hogy vízbe taszítsa, s szeleknek szárnya
időtlen repítse magánya mélyére,
ártatlan vért szent harag ne érje.

Alatta hömpölygő, irdatlan nagy mélység,

mivé lesz a mélyben harag, dac, kevélység?
A színfalak mögül némán nézi az Úr,
míg elnyeli a víz, a fénylőn kék azúr,
elnyeli méltón sápadt, ölmos fényben,
hogy hal bendőjében végül partot érjen.

Tarajos tengerek kettétört peremén
rejtőzködik Jónás az idők tárt terén,
s tengernek hajjain száll alá a mélybe,
hogy halálnak halálát cethalban átélje.

A rémséges sötétben leborult a halban,
összetört szívvel nyöszörögte halkan:

„Fölöttem áradat s vad viharok kútja,
a mindig menekvőt szent haragod sújtja,
hát hová bujdosnék itéleted elől?

A félelem mélybe lök, kiteszít és megöl.
A halál torkában bénán megkötözve,
csak ki elfeled Téged, hal meg mindörökre.
A mélységek csöndjéből fohászokodom Uram,
bánatom kiárad, magányom parttalan.
Vétkem eláraszt, mint korbácsos áradat,
miért nem követtem fénylő, szép szavadat?
Legyen bár e sírbolt száz lakatra zárva,
meghallod tudom, ha szól Hozzád az árva.
Már bölcs akaratod immár a mécsesem,
túl téren, túl időn, mert Bened a végtelen,
Te vagy mindörökké a legszentebb erő,
minden színfal mögött időtlen létező,
kinél oltalmat talál mind, aki vétkezett,
hát joggal sújtsdon reám áldott két kezed.

Ennyit szólt Jónás, s mert Isten úgy akarta:
kiköpte őt akkor a cethal a partra.

Így indult hát útnak ereje teljében,
mely felülről adatott, hogy Ninivébe érjen.
Szavait hallgatták komor gyötrellemmel
és megtért a városban sok-sok ezer ember:
zsákruhába bújt ott asszony, férfi, állat,
böjtölve remélték: van még bűnbocsánat.
Keserves sírásuk feljutott az égig,
könnyörülve hajolt Urunk Ninivéig.
Akár érhetne is a történet itt véget,

de Jónás szívét kötik földies rejtélyek:
öröm helyett üröm, mit tapasztal magában
és álnokul beszél sötét haragjában.
Am ismeri őt Isten, nem veti szemére,
csak csöndesen kérdezi: igaz beszéd-e,
jogos-e haragod? Valóban úgy véled?
Az a sok-sok ember mind a te testvéred.

Mégsem örült Jónás, sőt duzzogott egyre,
fejét lehajtvá baktatott egy hegyre.
Kunyhót épített, hogy abban lakozzék,
Ninive sorsát meg, ítélgesse az ég,
neki aztán mindegy, történjen akármi,
az ő szíve nem fog Ninivéért fájni.

A bölcs Isten pedig, ki mindent igazgat
nagy hőséget küldött Jónásra aznap.
Kunyhójában szinte izzott a levegő,
Jónás izzadott, mint tűzben izzik a kő.

Bokrot adott az Úr, nem látszott az ég sem,
örült is Jónás: nem sül meg tán mégsem.
A bölcs Isten pedig látta Jónás dolgát,
küldött egy férget, egészen aprócskát.
Elszáradt akkor feje fölött a fa,
lett is ám hőség, nagyobb, mint valaha.

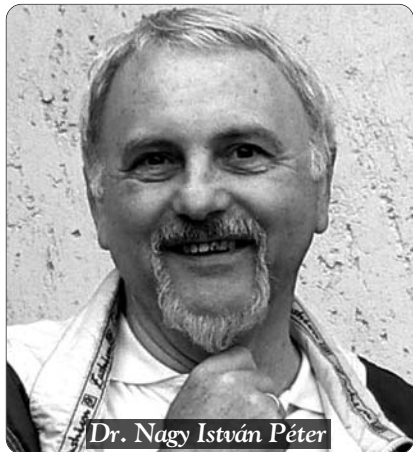
Jónás ájuldozott, tikkadt volt egészen,
halkan morogta: jobb halnom, mint élnem.
Szelíden kérdezte Isten Jónást akkor:
Mondd igazad van-e, méltán haragszol?
Igenis méltán - haragszom mindvégig!
Bárcsak fölrne haragom az égig.
Mondd, miért kellett megölnöd e bokrot?
Így gúnyolsz engem, tehetetlen foglyot?

Gyöngéden hajolt Isten Jónás fölé,
mint aki tudja e lázongó az övé.
Mondhat akármit, Ő teremtetted,
csak Ő igazíthatja az isteni rendre.

Te szánod e bokrot, pedig nem is a tiéd,
hát hogyan ne szánnám én Ninivét?
Annyi ott a gyermek, leány, asszony, ember,
kik hozzám borultak síró gyötrellemmel.
Tanuld meg Jónás: ki esdekel, mert vétett,
s felismeri, bánja bűnét - a sötétet,
mint elúszó felhő, elmúlik haragom.
Tanuld meg Jónás: én bocsánatom adom.

Eddig a történet, s vajon megtanulta?
Bár nem írta le Urunk köre, vagy papírra,
Jónás-énünkkel birkózunk halálíg,
de ha Őbenne bízunk - a javunkra válik.

Dr. Nagy István Péter

Gyülekezeti tagjainknak, a gyülekezeteink iránt jó szándékkal érdeklődőknek, és nem utolsósorban azoknak, akik még döntés előtt állnak, hogy a keresztesülők, majd konfirmációjukkor tett fogadalomnak megfelelően közösségünk aktív tagjaivá váljanak, örömmel számolunk be – időről időre – gyülekezeti életünk különböző eseményeiről, részleteiről.

Az én feladatom, mint a gazdasági ügyeket intéző presbiter, a gazdálkodásunkról szóló ismertetések összeállítása, közreadása. A 2012. év eredményeiről és a 2013. év terveiről szeretnék most rövid tájékoztatást adni, úgy, hogy ne vesszünk el a számokban, de érzékelhető legyenek a nagyságre-

GAZDÁLKODÁSUNKRÓL

dek, láthatók az eredmények és a tervek.

Társégyházközségünk 2012. évi saját bevétele: 16,5 mFt, kiadása 14,6 mFt. Csobánkán az imaterem felújításának költségei miatt a korábbi tartalékok részleges felhasználására került sor, míg Pomázon a templom renoválás elmaradása miatt tartalékok gyűjtöttünk.

A 2013. évi bevételi terveink 20%-kal szerényebbek az előző évi tényszámainknál, a kiadások tervezett mértéke azonban kb. 30 %-kal meghaladja tavalyi számainkat, mivel bizonyos feladatok nem görgethetők már tovább.

Az aktív gyülekezeti tagok áldozatvállalása (egyházfenntartói járulék befizetés, perselypénz stb.), hála Istennek, továbbra is pozitív eredményt mutat. A folyamatosan nehezebbé váló életkörülmények gyülekezeteinket is sújtó eredménye, hogy a céladokozások területén nem túlzott terveinktől is 20-30 %-kal elmaradtunk. A saját erő szükségesnél kisebb volta mellett sajnos pályázati forrásokhoz sem sikerült hozzájutnunk, ezért maradt el a tervezett külső tatarozás.

A kiadási oldalon a gyülekezetépítés szempontjából kívánatos és reménykeltő gyermek és ifjúsági munkára fordítandó összegek mellett,

sajnos egyre nagyobb szükség mutatkozik a szolidaritást kifejező diakónia-segély kifizetések iránt. A személyi, ingatlanfenntartási és -üzemeltetési, igazgatási kiadások területén is nagyon feszes gazdálkodást folytatunk annak érdekében, hogy gyülekezeti életünk, ökumenikus és társadalmi kapcsolataink igényei szerint a szükséges forrásokat mindenkor biztosítani tudjuk.

Az idei évben kiemelt forrás igényű terveinkből – Isten segítségével – sikerül a csobánkai imaterem felújításának befejezése, a komplett templom külső tatarozás megvalósítása viszont valószínűleg tovább csúszik, mivel nem kaptunk zsinati tanácsi támogatást a benyújtani kívánt pályázatunkhoz. Így még nagyobb szükség lesz saját erőnk koncentrációjára.

Reméljük, hogy az ismertetett célokkal gyülekezeti tagjaink azonosulni tudnak. Reméljük továbbá, hogy városunk egyre több, magát reformátusnak valló lakója válik közösségünk aktív tagjává és céljaink befogadjává, támogatójává. Mindazoknak pedig, akik már eddig is meghozták áldozataikat aktuális feladataink megvalósítása érdekében, köszönjük fáradozásukat, adományukat.

Dr. Nagy István Péter

KISKÖRI PRESBITERI TOVÁBBKÉPZÉS 2013. február 3.

Gyülekezetünk presbitériuma látta vendégül az Északpesti Református Egyházmege Szigeti Kiskörének lelkipásztorait és presbiterjeit továbbképző alkalmán, melyet a 2013. évtől választható hit- és erkölcs tananyagában rendeztek. A pomázi templomunkban összegyűlt testvérek köszöntése után Nyilas Zoltán lelkipásztorunk Lukács evangéliuma 22,54-62 versei alapján rövid áhitatot tartott, majd Blaskó Mihály presbiter társunk vezetésével gyülekezetünk szolgáló közösségének fiataljai adtak rövid műsort.

A zenei programot követően két előadást hallgattunk meg, egy hosszabbat Márkus Gábortól, a Református Pedagógiai Intézet igazgatójától, „Mi múlik a hittanon?” címmel, és az idő előrehaladta miatt egy rövidebbet Molnár Sándor biai református lelkipásztortól, egyházmege katechetikai előadójától, a „Hitoktatás fontossága a gyülekezet életében” címmel. (Az előadások teljes hanganyaga a hozzászólásokkal és az arra adott válaszokkal együtt meghallgatható gyülekezetünk internetes honlapján.) Az alkalom végén vendégeinket a gyülekezeti házukba invitáltuk, ahol aszszonytestvéreink nagy gonddal előkészített szeretetvendégsége mellett nyílt alkalom a legfontosabb kérdések további megbeszélésére, és a kisköri presbiteri kapcsolatok erősítésére.

Márkus Gábor, az RPI igazgatója

Molnár Sándor, biai lelkipásztor

Az alkalmat szeretetvendégség zárta

100 ÉVE SZÜLETETT GYÖKÖSSY ENDRE (1913-1997)

100 éve, 1913. február 17-én Rákospalotán született a XX. század egyik legnagyobb magyar református lelkész-pszichológusa, a pasztorálpszichológia első magyarországi képviselője, Gyökössy Endre, népszerű nevén, Bandi bácsi. Édesapja id. Gyökössy Endre jogász, a Magyar Királyi Államvasutak igazgatóhelyettese és kormány-főtanácsos volt, édesanyja Süveggyártó Alojzia, mindketten hívő reformátusok. Nagykőrösön szerzett tanítói oklevelet 1934-ben, majd elvégezte a Budapesti Református Theológiai Akadémiát. A teológia mellett párhuzamosan – bár jogilag nem volt megengedett, hogy egyszerre két egyetemet végezzon – a Pázmány Péter Tudományegyetemen bölcsészetet hallgatott. Az ország egyik leghíresebb egyetemi tanáránál, Karácsony Sándornál doktorált, Debrecenben. 1939-ben szentelték lelkésszé, első szolgálati helye a Kálvin téri református templomban volt.

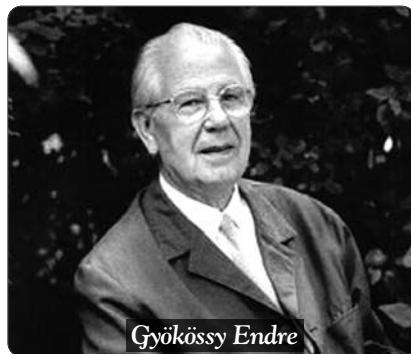
1940-ben ösztöndíjjal a bázeli református egyetemen (Svájc) tanult, többek között egyházjogot és pasztorálpszichológiát, Karl Barth, Emil Brunner és Rudolf Thurneysen voltak professzorai. Már ekkor az volt a véleménye, hogy nemcsak a Bibliát kell értenie, amit magyaráz, hanem az embert is, akinek magyaráz. Amikor a pasztorálpszichológiát elkezdte, az még majdnem tiltott, megvetett tudomány volt, ami megszentelenné a teológiát. Mivel mindig is a gyakorlati teológia érdekelte, ezért lett később a gyakorlati teológia tanára, aztán kutató professzora.

Bázeli tartózkodása során ismerkedett meg Reinhilde Ruckkal, Reinivel, egyik professzora lányával, akit 1941-ben feleségül vett. Ravasz László dunamelléki református püspök javaslatára az újonnan létrejövő Újpest-Újvárosi Református Egyházközség alapító lelképásztora lett 1942-ben. Budapest ostroma alatt a gyülekezet élén kiterjedt karitatív tevékenységet folytatott.

1946-ban avatták a pszicho-pedagógia doktorává, ez volt a második doktorátusa. A háború után a gyülekezettel templomépítésbe kezdett, mellette a Teológián tanított. Részt vett a háború utáni ébredési mozgalomban, lelkészársaival járta az országot, szervezte a szülők iskoláját, a gyermekmissziói munkások oktatását. Amikor a kommunista hatalomátvételt követően minden esz-közzel megpróbálták akadályozni a vallás gyakorlását, a mozgalom a földalatti is folytatódott. Amikor 1952-ben a Rákosi-rezsim a szülők kitelepítette, Bereczky Albert püspök közölte vele, hogy osztályidegenné vált, nem bízható rá az ifjúság, és elbocsátotta a Teológiáról. Lelkészként szolgált tovább. 1956. november 4-én Ravasz László felkérésére útjára indította a Reformáció című lapot, melynek főszerkesztője lett, de a forradalom leverése után több szám már nem jelenhetett meg.

Egyre inkább a pszichológia felé fordult, miután hívei közül egyre gyakrabban keresték fel

lelki bajaikkal. Igyekezett minden templomba járó gyülekezeti taggal szoros, emberi kapcsolatot kialakítani, hogy a „lelkek igazi gondozója” lehessen. „Nem azért lettem pszichológus” – vallja *Isten öreg bojtárjának vallomásai* című önéletrajzában – „hogy pszichológus legyek, hanem azért, hogy pásztor, vagy legalább bojtár lehessék...”

Gyökössy Endre

1980-ban, az Újpest-Újvárosi Református Egyházközség lelkészeként ment nyugdíjba. Pályafutása alatt számtalan könyvet írt, melyekkel országos ismertségre tett szert, könyvei nagyon sok embernek nyújtottak lelki segítséget, így vált idővel a sokak által szeretett és tisztelt Bandi bácsivá. Hitvallásának megfelelően – miszerint nyugdíjas lelkész nincsen – élete végéig gyülekezetének szellemi vezetője maradt.

1987-től kutatóprofesszorként dolgozott a Budapest-Klauzál téri Egyházközségben: a végzett lelkészek továbbképzéséről gondoskodott pasztorálpszichológusként a lelkigondozói szemináriumban. Tagja lett a Magyar Pszichiátriai Társaságnak, s a Danubius Rádióban telefonos lelki segélyszolgálatot végzett.

Egész életútját áthatotta az ökumenikus látásmód, emiatt sok vád is érte, azt mondták róla, hogy: katolikus. „Annyiban így is van, amennyiben a „katolikuság” egyetemeset jelent, a szó valódi értelmében.” – írta válaszul. „En Krisztuskövető életformában gondolkodom. Nem „szemellenzős” felekezetiességben.” És valóban, egyetemes módon szerette mindazt, amiben hitt. „Hittem szerint: vagy követem Jézust, vagy nem követem. Nem az a lényeg, hogy katolikus vagy protestáns módon beszélek róla, hanem az, hogy *teljes életformában* kövessem. Valószínűleg meg, amit tanított. Hiszen az a megragadó Jézusban, hogy élete egybeesik a tanításával. Az igazi *homo christianus* tehát az, akinek a beszéde és az élete ugyanígy egybeesik. Úgy beszél, ahogy él... A mi Urunkra, Jézusra nézünk mindannyian. Ez az ökumené.”

Gyökössy Bandi bácsi számára az emberszeretet és az istenszeretet, azaz a SZERETET volt az alap. „Sokféle szeretet létezik” – írja. „Engem a *Jézus-féle szeretet*, ez a vadonatúj fogalom és *élet* bűvölt meg. Mi az, amit csak Jézus hozott erre a véres bolygóra, se Buddha, se Mohamed, se senki?

Mi az a vadonatúj? Az AGAPÉ. A »szerelek akkor is, ha nem szeretsz«. A »nem tudlak nem szeretni«. Ez a Jézus-féle szeretet. Az Isten így szeret. János evangélista írja levelében: »Isten pedig szeretet.« (1Jn 4,18) Jézus a testet öltött agapé.”

Nyolcvannégy éves korában, 1997. november 20-án hunyt el. A Reformátusok Lapjában megjelent későbbi méltatásban így emlékezett róla Dr. Hartai Éva Flóra katolikus pszichológus:

„Milyen volt Bandi bácsi? Hallatlan intelligencia, műveltség, sugárzó hit és szeretet jellemezte. Bár református egyházának mindig feltétlenül hű pásztor volt, valahogy egyetemessé tudott nőni, a felekezeti határok fölött tudott emelkedni. Nagy Misztikus volt: mély, élő személyes szeretetkapcsolat volt közte és „Gazdája” között. Számára Jézus mindig élő, valóságos személy volt, és egész életében Jézus „lénye, léte és Igéje” volt számára az egyetlen zsinórmérték... Mint a „lelkek ápolója” egyszemélyes lelkigondozást folytatott. Paraklétikus, erősítő, vigasztaló, bátorító lelkigondozás volt ez.. Praktizált evangélium volt az őszinte szeretet erőterében....

Élete vége felé Bandi bácsin is érezni lehetett néha egy kis melankóliát, depresszív beállítódást, az elmúlás közeledetének fájdalmát. Mégis, soha senkit nem hallottam annyi hittel kimondani – és ezzel másokat is megerősíteni – hogy „nem hiszek a halálban, csak a meghalásban. Az élet végén nem pont van, hanem kettőspont... Az én Gazdám azt mondta, hogy Atyja házában sok lakóhely van, és hogy ott nekünk helyet készít... Amit pedig Ő megígér, azt meg is tartja...”

Aldjuk Istent, hogy jó „Bojtárja” volt az egyetlen igaz Pásztornak!” P.A.

GYÖKÖSSY ENDRE CSÖNDBEN, NÉMÁN

Sírtál-e már úgy,
hogy nem folyt a könnyed?
Nevettél-e úgy,
ahogy nem fogsz többet?
Daloltál-e úgy,
hogy nem hallotta senki?
Sétáltál-e úgy,
hogy nem kellett elmenni?
Álmodtál-e úgy,
hogy az nem volt álom?
Játszottál-e már
húrtalan gitáron?
Repültél-e már
fűben, hanyatt-fekve?
Köszáltál-e már
csillagtalán este?
Temettél-e már
sok szép halott álmod?
Tettél-e jót úgy,
hogy csak Isten látott:
csöndben, némán?

Pap Lászlóné Erzsike néni

– *Utazunk vissza a múltba! Milyen volt Erzsike néni családi háttere, hova vezetnek a gyökerei?*

– Apai nagyapám református kántortanító volt, aki a Partiumból került át a mostani Magyarország területére. Végigjött a Tisza mentén, és végül Békésen kötött ki. A békési református iskolában tanított. Egy éves voltam, amikor meghalt, 1937-ben. Kilenc gyermeke született két feleségétől, kettő közülük lelkész lett, a többiek pedagógusok. Anyai nagyapám szigetmonostori volt, de az ő családja is Erdélyből származott. Ő rendőrtiszt volt, a bejelentő hivatalt vezette a háború előtt, utána persze kitétek onnan, mint a régi rendszer hivatalnokát.

Apámat, akit Tasnády Józsefnek hívtak, nagyapám kereskedőségének akarta adni, amit ő nem volt hajlandó elfogadni, így lényegében megszökött otthonról. Megtanult orgonán játszani, és rendkívüli kez ügyességet is hozott magával, de mindenképpen katona szeretett volna lenni. Végigjárta a számlárlétrát, már éppen megkapta az alhadnagyi rangfokozatot, már megvolt a nagy ládában a tisztruhához a mundér anyaga, a bőr a csizmához, amikor jött a háború, és kikerült a frontra. Mi ottmaradtunk Szentendrén, egy bérleményben, ahonnan kénytelenek voltunk elmenekülni.

Úgy volt, hogy az apai mostoha nagyanyánkkal és annak három, húsz év körüli lányával kimegyünk Németországba, de nem jutottunk tovább, csak a Komárom megyei Nagyigmándig, ott, egy pusztaán vészeltük át az ostromot. Apám még mindig a fronton volt valahol. Szentendrére nem mehettünk vissza, mert a házat, ahol laktunk, a háború elsodorta, így felmentünk Abaúj megyébe,

ARCKÉPEK ÉS ÉLETKÉPEK GYÜLEKEZETÜNK MÚLTJÁBÓL

„Az asszonyi bölcsesség építi a házat...” (Péld 14,1)

PAPNÉ – LELKÉSZ - ÉPÍTÉS

Beszélgetés Pap Lászlóné Erzsike néniel (1. rész)

Hamvas Béla szerint a bölcsesség annak tudása, hogy az élet szép, de nincs értelme, és a bölcs ember üdvözülni a legnehezebben, mert legnehezebb az erényektől megszabadulni. A világ bölcsességéről a Biblia is világosan szól: „*Jaj azoknak, akik bölcsneknek képzelik magukat, és magukat tartják okosnak.*” (Ézs 5,21) Ha azonban valaki a bölcsességet Istentől kapta, ha a bölcsesség felülről való, amint azt kijelentette számunkra Isten: „*Csak az UR ad bölcsességet*” (Péld 2,6), akkor a bölcs ember tudja, hogy a bölcsesség is az Istené, az emberi bölcsesség is csak tőle való, az nem tartja saját erényének a képességeit, tudását, ismereteit, mert attól tartja magát bölcsnek, hogy mindenkor az Úrra hallgat, és bölcsességével nem dicsekszik. Az tudja, hogy Isten ereje és bölcsessége a megfeszített Krisztus (1Kor 1,23-24).

Pap Lászlóné Erzsike néni is mindenkor a mély, tiszta hitéből merített erőt és bölcsességet, hogy az Istentől való feladatait elvégezze, de különösen rászorult Isten vezetésére, a tőle kapott erőre és bölcsességre, mikor férje halála után egy egész gyülekezet lelkipásztori szolgálatát bízta rá. Papnéból lelkész lett, aki a maga bölcsességével nemcsak vezette gyülekezetét, hanem Krisztus fundamentumán építette is, hajlékait, lelkeit egyaránt. Erzsike néniel beszélgettünk életútjáról, szolgálatáról.

Fonyba, ahol is apám legidősebb nővére, egy katolikus kántortanító feleségéként befogadott miniket. Onnan később átköltöztünk a szomszédos faluba, Arkára, a 4. osztályt már ott jártam.

– *Vannak testvérei?*

– Öten vagyunk testvérek, én vagyok a legidősebb, aztán öcsém, húgom, öcsém, húgom. A legkisebb húgom a háború után született, mi, többiek, mind előtte.

– *És hogyan kerültek vissza Szentendrére?*

– Apám közben megjött, így visszatértünk

Erzsike szüleivel

Szentendrére. Az első polgárit én már ott kezdtem el, mert a háború után egy darabig még létezett Szentendrére a református polgári iskola. Ez a Kossuth utcai egykori földhivatal épületében volt, onnan átköltöztünk egy nem messze lévő ideig-

lenes iskolába, a régi szappangár épületébe, ami később leégett, még később pedig egy modernebb épületbe költöztették a polgárit, aminek a helyén most a Petzelt József Szakképző Iskola van. A második évet kezdtem el, amikor kiderült, hogy tüdőbeteg vagyok. Kórházba kerültem, utána szanatóriumba, úgy ahogy ki is gyógyultam, de egy évet vesztettem, mire felépültem, megtörtént az államosítás, így már az állami általános iskolába térhettem csak vissza. Azt hittem, hogy sima utam lesz a középiskolába, de az iskola igazgatója közölte velem, hogy engem egyik középiskolába sem fognak felvenni. Így is lett.

– *De mégis, mi lehetett ennek az indoka?*

– Nem értettem én sem. Azt hittem, hogy sínen vagyok, hiszen jó tanuló voltam, afféle naiv, kis buta cserfesként mindenben benne voltam. Beléptem az úttörőmozgalomba, önkéntes tűzoltó voltam, később még az ifjúgárdába is beléptem. Tény viszont, hogy apám B-listázott katona lett, fogság után ugyan még visszavették, de végül kirúgták a honvédségtől.

– *Az 50-es években vagyunk...*

– Hát persze. Apámmal akkor elmentünk a ferences gimnáziumba, ami 3-4 éve működött, hetediként föl is vettek. Ott érettségiztem 1955-ben, jeles eredménnyel, és már láttam magamat, mint doktor nénit. Úgy is néztem ki. Kontyom volt, szemüvegem, mellé meglehetősen komolyka voltam. Orvosnak készültem, felvételiztem az orvosi egyetemem.

– *Mivel mégsem lett orvos, engedje meg, hogy kitaláljam: az egyházi iskola ajánlólevele nem igazolt megfelelő származást, nyilván nem vették fel. Hogyan került a teológiára?*

– Tizenhét éves voltam, amikor az idős Vajda Pista bácsi, szentendrei lelkész, nyugdíjba ment, és a Kálvin térről Pásztor János került ki Szentendrére lelkésznek. Mi, ferences gimnazisták fakultatíve jártunk a gyülekezeti terembe, ahol nekünk külön hit-tanórákat tartott. Komoly, hívó ember volt Pásztor János, de akkor még nagyon fiatal, a felesége hat évvel, ő pedig úgy 8-10 évvel lehetett idősebb nálam.

Az egyik hittanórán beszélt a hitről, megtérésről, sokmindenről. Egy alkalommal kipécéztet engem, és azt kérdezte tőlem: „Erzsike, hiszi-e azt, hogy Jézus Krisztus magáért is meghalt?” Azonnal végigfutott bennem – ahogy mondják, hogy halála előtt az egész élete leperget az ember lelki szemei előtt –, világosan éreztem, hogy az én szavamtól most az egész jövőm függ. A csöndet megtörve nő-gatott: „Na, hiszi ezt Erzsike?” Határozott hangon azt feleltem: „IGEN!” És akkor leíratta velünk, hogy „Aki hisz a Fiúban, örök élete van”. Majd odajött hozzám, a füzetemben zárójelbe tette az „Aki”-t és odaírta, hogy „Tasnády Erzsébet hisz a Fiúban, örök élete van”. Attól fogva megváltozott az életem.

Pásztor Jánosnak sokat köszönhetek, hálás szívvel gondolok rá. Rögtön bevont a gyülekezeti életbe, gyerekeket is bízott rám, hamarosan gyermekistentiszteleti alkalmakat tartottam, és egyáltalán, családilag is közel kerültem hozzájuk. A háború után egy albrétlebe költöztünk Szentendrén, ahol kezdetben csak petróleum-világítás volt, nagyon szűkösen éltünk, ezért én mindig a gimnáziumban tanultam. Amikor felmentek Pestre, mindig mondta, hogy menjek le a parókiára, ott legalább könnyebben tudok tanulni. Angolul is tanított, mert Edinburghban tanult 1-2 évig ösztöndíjasként, jól beszélt angolul.

Sokszor bevitt a teológiára. Régi-régi professzorok voltak még ott akkor, akik közül sokakat megismertem (leendő apósomat csak később), meg teológusokat, akik hozzá jártak ki, meg ifjú lelkészeket. Az Ige köré gyűlt hívó embereket ismertem meg Pásztor Jánoséknál. Annyira bízott bennem, hogy bizony volt olyan alkalom, hogy hétközi istentiszteletet bízott rám, amikor neki el kellett mennie valahova. Még megvannak valahol az akkori kis prédikációim, amiket az ő írógépén szépen leírtam. Akkor határoztam el, hogy jelentkezni fogok a teológiára.

De közben, mert nem vettek fel az orvosi egyetemre, mégis úgy határoztam – dachból –, hogy márpedig én akkor is az egészségügyben fogok dolgozni. Így aztán 1955. szeptemberében elmentem a Csecsemő- és Gyermekápoló- és Gondozó Képzőbe, amely közel volt a Kálvin térhez. Ide sem akartak felvenni, de aztán csak felvettek. Mint egykori ferences diák, abban a „megtiszteltetésben” részesültem, hogy engem neveztek ki a Szabad Nép Olvasó Kör vezetőjének, nekem kellett felolvasni, de aztán – hála Istennek – jött '56.

– *Érettségi után Pestre kerülve tehát rövid időn belül a történelem sűrűjében találta magát. A Kálvin tér közelsége nyilván vonzotta.*

– Mivel ez volt a legközelebb, természetes volt számomra, hogy a Kálvin téri református templomba kezdtem jární. Bekapcsolódtam az ifibe is.

1956. október 23-án, egy keddi napon, a Kálvin téren volt a gyermekistentiszteleti munkások előkészítője, az akkor még igen fiatal Hegedűs Loránt tartotta, ő volt akkor ott a segédlelkész (még akkor így hívták a beosztott lelkészt). Az alkalom után kikísért bennünket a kapuig. A Bródy Sándor utca csak 100-200 méterre volt tőlünk, hallottuk a lövéseket a Rádió felől. Kérdezte tőlem: „Hazakísérem, Erzsike?” Mondtam, hogy „nem, köszönöm szépen”. De nem tudtam bemenni a kollégiumba, mert ÁVO-s kordon zárta el a bejáratot. Hiába bizonygattam, hogy én itt lakom, csak hosszas magyarázkodás után engedtek be.

Mindenki nagyon félt, én viszont nem voltam az a félős fajta. Amikor a pilisscabai páncélos ezred egészségügyi részlege, az orvos, meg a szanitécek a mi előadótermünkbe kvártélyozták be magukat, és segítséget kértek a sebesültek behozatalában (hiszen mégiscsak ápolónőket képeztek ott), senki nem mert jelentkezni, én voltam, aki egyedülként kimentem velük az utcákra. Attól fogva a forradalmat úgy éltem végig, hogy nekik segítettem.

Rövidesen átvezényelték őket a Rádióba. Akkor már nekem is volt bakancsom, katonai nadrág volt rajtam, fölül katonaköpeny, egy hatalmas karzalaggal. A Rádióba azzal a céllal mentünk, hogy

az ott lévő halottakat összeszedjük. Abban ugyan nem vettem részt, de láttam mindenütt a vértócsákat, láttam a működő stúdiókat, melyekben borzalmas hőség volt, mert nem voltak áramtalanítva, rettenetes látvány volt. Láttam a számszámra eldobált ÁVO-s katonai igazolványokat egy lepedőre összegyűjtve. Akartak nekem egy kis női pisztolyt adni, nem tudom, honnan szerezték, de nem fogadtam el. A Rádióból aztán átköltöztettek bennünket a TIT (Természettudományos Ismeretterjesztő Társulat) székházába. Apám közben keresett, a kollégiumban nem talált, idejött utánam.

– *Aggódott?*

– Nem igazán. Tudni akarta, hol vagyok, mi van velem. Mikor mondtam neki, hogy itt segíték, csak annyit kért, hogy vigyázzak magamra. Nem féltett. Katonaember volt és azt a fajta elszántságot, határozottságot, amivel a munkámat végeztem, úgy láttam, becsüli bennem. Bizott bennem és hazament.

Amikor kiürítették a kerületnek ezt a részét, kimentünk a Budaörsi úti páncélos laktanyába. Én is mentem velük. November elseje, halottak napja volt.

Ahogy mentünk végig a Bartók Béla úton, mindenütt a házak ablakaiban, végig az úton, meg a Szent Imre szoborcsoportnál, égtek a gyertyák. Akkor még olyan szép csend volt. A laktanya egészségügyi részlegében tábori ágyakon aludtunk, nappal meg ki-ki végezte a dolgát. A laktanya alulóléte udvara tele volt páncélosokkal, tankokkal, mind-egyikben magyar katonák, akik harcckészültségben várakoztak, a többiek meg a laktanyában voltak bezsúfolva, akiknek nem jutott ágy, szalmán aludt. November 4-én aztán beálltak az oroszok a kapuba, és onnan kezdték el löni az alulóléteket. Azonnal riasztottak bennünket, hogy gyérünk, mert égnek a tankok, égnek az épületek, rengeteg a sebesült. Összeszedtük őket, az ott lévő mentőautókat pedig indultak kifelé, mert szerencsére a sebesültszállítókat kiengedték. Dr. Zsigmondy Zsigmond, az az orvos, akinek én a keze alatt voltam, szinte rám parancsolt, hogy velük menjek. Beültetett az egyik mentőautóba, amelyben három ember volt, egy csobánkai comblovót, még a nevére is emlékszem, Sosity Milorádnak hívták, meg még két sériült. Először a budai katonai kórházba akartunk menni, de oda nem lehetett, mert mindenfelől lőttek, míg valahogy eljutottunk a Róbert Károly körútra, a Honvéd Kórházba. Engem az idegsebészetre tettek, Dr. Csátrai László mellé, itt voltam novembertől '57 februárjáig, bent éltem a kórházban. Nagyon sok sebesült volt ott, olyanok is, akik csak kenyérrért álltak sorba, és akiket megsoroztak az oroszok. Nagyon sok halálesetet láttam.

– *Lett Erzsike néninek valami baja '56 után ezek miatt az események miatt?*

– Februárban visszakértünk az iskolába, egy darabig folyt is az oktatás, de jött a Heine-Medin-járvány, a gyermekbénulás-járvány. Ekkor szét-dobták a társaságot, mindenkit elhelyeztek valahova, én azonban Pesten maradtam. Svéd Mihálynál, Svéd Sándor operaénekes testvérénél laktam albrétlehen a Lehel úton, közel a piachoz. Bekerültem a Nagyvárad téri gyermekkórházba, az úgynevezett 1-es Csecsemőre. A kórháznak volt egy saját nővériskolája, ahol oktatnom kellett, amit nagyon szerettem. Közben végeztem a Képzőt, de oda már csak vizsgázni kellett bennem. Ott, a Heim Pál Gyermekkórházban kerestek meg. Utánam jöttek.

– *A belügyesek?*

– Nem a belügy volt, mert a katonai főügyészségre idéztek be, oda kellett bemennem, ahol kihallgattak. Mindent el kellett mondanom, szinte napra pontosan, mikor, hol voltam, kivel voltam, mit csináltam. Úgy látszik azonban, nem voltam elég érdekes a számukra, mert miután mindent elmondtam, soha többé nem kerestek. Nyilván tudták, hogy valóban az igazat mondtam. Utána bementem dolgozni. Sokat segített lelkiileg, hogy a Kálvin téri ifiből bejötték a kórházba, lehívták, hogy megnézzenek, megvagyok-e, kérdezték, hogy vagyok, mi történt. Nagyon jó volt azzal az ifivel a kapcsolat. Szerettem a Kálvin térre jární. Tulajdonképpen ott éltem az életem, odajártam istentiszteletekre.

Huszonkét éves voltam, amikor jelentkeztem a teológiára.... *(folytatjuk)*

Puskás Attila

BÖJTI EVANGELIZÁCIÓS HÉT POMÁZON 2013. február 11-15.

Február 11. és 15-e között egyházközségünk böjti evangelizációs hetet tartott a pomázi gyülekezeti házban, „Mert megbánhatatlanok az Istennek ajándékai és az ő elhívása” (Róm 11,29) címmel. Közöttünk szolgált **Szaszák Imre** török-bálinti református lelkipásztor.

Az újszövetségi igeszakaszok alapján a nagytiszteletű úr Isten határozott hívására figyelmeztette hallgatóit. Isten az ígén keresztül szól hozzánk. Az ige hallgatása indít bennünket arra, hogy Krisztus mellett döntsünk, aki – amikor oda kell állnunk Isten elé – mellénk áll és vállal bennünket. Mert ő ezért jött közénk, bűneink büntetésének elhordozójaként. Jézus a bűnösök barátja, aki nem az igazakat, hanem a bűnösöket hívja megtérésre – mindannyiunkat.

Jézus ma is tanítványokat hív, emberhalá-

szokat, akik ha engednek szavának, megtörténik velük a csoda, és megváltozik az életük. Ki kell vetni az ige hálóját, hadd hasson, hadd járja át a lelkünket, azért, hogy visszaállítson bennünket az Isten rendjébe.

Az Isten ígését meg kell tanulni, forgatni kell a szívünkben, ez feladata a hívó embernek. Az ember nem tudja a természetét megváltoztatni, de nagy dolog, mikor az ige szerint tudunk dönteni. Oda kell telepednünk Jézus lábaihoz, és az ő beszédeire kell hallgatnunk. Ne csak a házukba engedjük őt be, hanem a szívünkbe is. Hívjuk segítségül az Úr nevét, mert aki őt hívja, megtartatik. Kövessük Jézust!

Az evangelizációs hét teljes hanganyagát a kedves testvérek meghallgathatják gyülekezetünk honlapján.

könyvajánló

FÉRFIAK ÉS NŐK ISTEN TÖKÉLETES TERVÉBEN

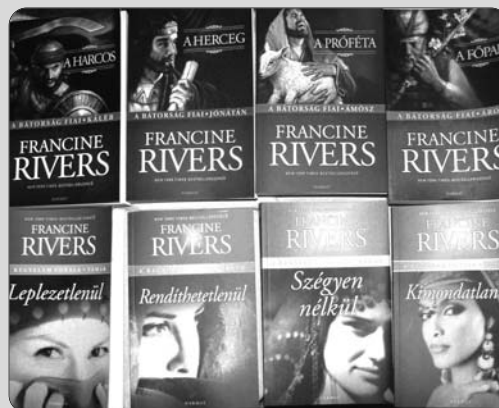
A tavalyi évben jelent meg *Francine Rivers* amerikai szerző bibliai témájú könyvsorozata, melynek megjelent kötetait azonnal el is olvastam. Tíz könyvből áll a sorozat, az utolsó kötet az idén tavasszal fog megjelenni.

„A BÁTORSÁG FIAI” öt könyve olyan bibliai alakokról, hívő férfiakról szól, akik egész életükben mások árnyékában szolgáltak. Ugyan mindannyian keleten éltek megszámlálhatatlan generációval előtünk, ám élettörténetük tanulságai saját sorsunk és mai világunk súlyos kérdéseire is válasszal szolgálhatnak. Bátrak voltak, kockáztattak, váratlan cselekedetekre szánták el magukat, merész életet éltek, és olykor komoly hibákat vétettek. Ezek a férfiak korántsem voltak tökéletesek, de Isten mégis – az ő határtalan kegyelméből – arra használta őket tökéletes tervében, hogy rajtuk keresztül mutatkozzon meg a világ számára.

Kétségbeesett, zaklatott időket élünk, amikor milliók keresnek válaszokat kérdéseikre. Ezek a férfiak utat mutatnak nekünk. A lecke, amit megtanulhatunk tőlük, ugyanolyan érvényes a mára, mint arra az évezredekkel ezelőtti korra, amelyben éltek. Történelmi férfialakokról olvasunk, akik valószínűleg léteztek. Történeteik bibliai elbeszéléseken alapulnak, a történetek vázát a Biblia adja.

ÁRON – a főpap – Mózes testvére, Mózes árnyékában élt az Egyiptomból való kiyonulás és a pusztai vándorlás időszakában. KALÉB – a harcos – Istenbe vetett hite hatalmas és elkötelezett, szenvedélyes, alázatos, hűséges ember. Józsué legfőbb támasza a negyven évi

pusztai életben és az ígért földjének birtokbavételénél. JÓNÁTÁN – a herceg – Saul király fia, a korona várományosa, győztes hadvezér. Felismeri Dávidban Isten választottját. Barátságuk a világtörténelemben legendásnak mondható. Dávidért apjával, Izrael első királyával is kész szembeszállni. AMÓSZ – a próféta – egyszerű pásztorból lett próféta, Isten neki mondott üzeneteit közvetítette az embereknek. A gazdasági jólét és stabilitás ellenére világosan látta a közelgő erkölcsi összeomlást. Szigorú intelmei nem hoztak népszerűséget neki.

A sorozat ötödik részének főszereplője SZILÁSZ – az írnok – lesz, aki személyesen találkozott Jézussal, együtt utazott Pállal, végignézte Péter keresztre feszítését, és legjobb barátai vértanúhalálát. Menekülése végén eljut az itáliai kikötővárosba, Puteoliba, melynek őskeresztény gyülekezete arra kéri őt, jegyezze le emlékiratait. Akiről azonban azt sem tudják, kicsoda. Személyes titkára csak a regény végén derül fény.

A másik öt könyv „A KEGYELEM VONALA” regényciklus Jézus Krisztus nőági felmenőiről szól. Ezek az asszonyok szintén nem voltak tökéletesek, de Isten mégis szerepet szánt nekik, hogy megszülethessen Jézus Krisztus, a világ megváltója.

TÁMÁR – a remény asszonya – Júda második felesége, olyan asszony akit noha elárultak, cserbenhagytak, bántalmaztak és kihajítottak, de reményeitől nem foszthattak meg, és álmai megvalósításában nem akadályozhattak.

RAHÁB – a hit asszonya – jerikói prostituált, családja és társadalma értékrendjével és szokásaival szembeszállva segíti a hébereket a Kánaán kapuja, a fallal körülvett jerikói erőd ostrománál. Sorsa az élő hitből fakadó önfelfogadás gyötrelmes, ám sikeres útjával szembesít minket.

RUTH – a szeretet asszonya – története a hit és a hűség egyik legragyogóbb példája, arra is rámutat, hogy a szeretet túlmutat a kötelességen.

BET-SABÉ – a határtalan kegyelem asszonya – történetében látjuk Isten szeretetét mindazok iránt, akik hibákat, olykor súlyos bűnöket követtek el. MÁRIA – az engedelmesség asszonya – a családját érő fenyegetések és megpróbáltatások ellenére mindvégig bízik

az ígéletben, engedelmeskedik, és nem hagyja, hogy hitét bármi legyőzze. Neve mindörökké arra emlékeztet, hogy Isten eljött hozzánk és megszabadít.

A kötetek együtt és egyesével is megvásárolhatók az iraterjesztésünkben. Sorozat vásárlása esetén kedvezményt adunk a testvérek részére.

Hamar Jánosné Enikő

1972. októberében SZASZÁK IMRE II. éves teológus hallgató helyettesítette Demeter József pomázi lelképástort, annak svájci kiutazása idején. A képen Szaszák Imre Sárközi Elek főgondnokkal látható a pomázi templom előtt.

Gyülekezetünk rendszeres alkalmai

Hétfő:	9.30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén) 17.00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon
Kedd:	18.00 késkereszt alkalom Pomázon 18.00 bibliaóra Csobánkán
Szerda:	18.00 bibliaóra Pomázon
Csütörtök:	18.00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán
Péntek:	19.00 ifjúsági bibliaóra Pomázon
Vasárnap:	9.00 istentisztelet és gyermekistentisztelet Csobánkán az imaházban 10.30 istentisztelet és gyermekistentisztelet Pomázon a templomban, illetve a gyülekezeti házban

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: www.parokia.hu/lap/pomaz-csobankai-reformatus-tarseghazkozseg

Gyülekezetünk számlaszámjai:

Pomáz: 10918001-00000034-47170002

Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelképástort (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila (e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.

NAPLÓ

Alkalmaink voltak:

- 2013. január 9-től - „Bibliai alapok 2” tíz hetes sorozat.
- 2013. január 12. - Presbiteri csendes nap Pomázon, Fónagy Miklós esperes úr és felesége vezetésével.
- 2013. január 13. - Gyermekdélután; presbiteri gyűlés.
- 2013. január 22-26. - Ökumenikus Imahét Pomázon.
- 2013. január 27. - Úrvacsorai alkalom Pomázon és Csobánkán.
- 2013. február 2. - Ifjúsági kirándulás.
- 2013. február 3. - Presbiteri továbbképző alkalom „Mi múlik a hittanon? - A hitoktatás fontossága a gyülekezet életében” címmel.
- 2013. február 9. - Jótékonyági hangverseny a pomázi templomban.
- 2013. február 10. - Gyermekdélután; presbiteri gyűlés.
- 2013. február 11-15. - Böjti evangelizációs hét Pomázon Szaszák Imre lelképástort szolgálataival „Mert megbánhatatlanok az Istennek ajándékai és az ő elhívása” (Róm 11,29) ige alapján
- 2013. február 17. - Böjti úrvacsorai alkalom Pomázon és Csobánkán; böjti csendes délután Pomázon.
- 2013. február 24. - A Psalmus Kórus szolgálata a pomázi római katolikus templomban; a Psalterium Hungaricum Kórus szolgálata a pomázi templomban.

Tervezett alkalmaink:

- 2013. március 3. - Pedagógusok találkozója a pomázi gyülekezeti házban.
- 2013. március 4-11. - ProChris istentisztelet a pomázi gyülekezeti házban.
- 2013. március 9. - „Bibliai alapok2” csendes délelőtt.
- 2013. március 10. - A Református Iszákosmentő Misszió szolgálata a pomázi templomban; presbiteri gyűlés.
- 2013. március 24. - Temető-takarítás.
- 2013. március 24. - Gyermekdélután.
- 2013. március 25-28. - Bűnbánati alkalmak.
- 2013. március 29. Nagypéntek - Istentisztelet 9 órakor Csobánkán, 18 órakor Pomázon.
- 2013. március 30. Nagyszombat - Istentisztelet 18 órakor Pomázon, Dr. Szűcs Ferenc szolgálataival.
- 2013. március 31. április 1. - Húsvét.
- 2013. április 12-14. - Ifjúsági evangelizációs alkalmak Pomázon.
- 2013. április 14. - Gyermekdélután; presbiteri gyűlés.

Keresztelő:

2013. január 6. - Sulyok Panna

Halálozás, temetések:

- 2012. december 30-án elhunyt Szakács István (†89) testvérünk, temetése 2013. január 22-én volt a Budapest Kozma utcai temetőben.
- 2013. január 3-án elhunyt Vigh Mátýásné (†89) testvérünk, temetése 2013. január 21-én volt a pomázi református temetőben.
- 2013. január 8-án elhunyt Bornyik Jánosné (†84) testvérünk, temetése 2013. január 28-án volt a pomázi református temetőben.
- 2013. január 20-án elhunyt ifj. Soós László (†62) testvérünk, temetése 2013. február 16-án volt a Budakalász Csalogány utcai temetőben.
- 2013. január 24-én elhunyt Kéki Miklósné (†100) testvérünk, temetése 2013. február 5-én volt a pomázi református temetőben.
- 2013. január 24-én elhunyt id. Kolozsvári Sándor (†71) testvérünk, temetése 2013. február 15-én volt a csobánkai temetőben.
- 2013. január 30-án elhunyt Széll Lajosné (†75) testvérünk, temetése 2013. február 7-én volt a pomázi református temetőben.
- 2013. február 2-án elhunyt Barcsa Béla (†93) testvérünk, temetése 2013. február 19-én volt a pomázi református temetőben.

Gyülekezeti újságunk
következő száma várhatóan
2013. április 28-án jelenik meg.

ÖKUMENIKUS IMAHÉT 2013 január 20-27.

Idén is megtartották az ökumenikus imahét pomázi alkalmait. A Krisztus-hívők egységéért megrendezett imahét idei jelmondata, bibliai alapvetése, Mikeás könyvének 6,6-8 versei alapján ez volt: „Mit kíván tőlünk az Isten?” Az előkészítők által megfogalmazott válasz szerint: „amit Isten elvár tőlünk ma az, hogy az igazságosságunk, irgalmasságunk és alázatosságunk az ösvényén járjunk. A tanítványságnak ez az ösvénye Isten uralmának a keskeny útján való járást jelenti, nem pedig a mai birodalmak széles országútjait.” Ennek jegyében látogattak egymáshoz a pomázi keresztyén felekezetek lelképásztorai és gyülekezetei.

Horváth-Hegyi Olivér evangélikus lelkész a görögkatolikusok vendég igehirdetőjeként.

A református templomban Dr. Mosolygó Péter gk. parókus szolgált.

Az evangélikus lelkész és felesége.

Nyilas Zoltán református lelképásztor a római katolikus templomban prédikált.

Legeza Luca bizonyoságtétele.

Csere László katolikus testvérünk gyülekezeti újságunkat lapozza.

Az imahét résztvevői a református templomban

Istentisztelet a szerb templomban.

Ökumenikus lelkészkonferencia a gyülekezeti házunkban.